

Consumentenprijsindex

In de [persmededeling van 5 augustus 2003](#) heeft het CBS gemeld dat de uitkomsten over de periode juni 2002 tot en met juni 2003 niet correct zijn. Dientengevolge zijn de CPI-cijfers in deze publicatie niet correct.

Het [persbericht van 9 september 2003](#) bevat de gecorrigeerde cijfers voor de reeks voor alle huishoudens en voor de geharmoniseerde consumentenprijsindex.

Sociaal- economische Maandstatistiek

Jaargang 20 – juni 2003

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2002–2003	= 2002 tot en met 2003
2002/2003	= het gemiddelde over de jaren 2002 tot en met 2003
2002/'03	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2002 en eindigend in 2003
1992/'93–2002/'03	= boekjaar enzovoort, 1992/'93 tot en met 2002/'03

In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.
Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Bedrijf

Omslagontwerp

WAT ontwerpers, Utrecht

Inlichtingen

Tel.: 0900 0227 (€ 0,50 per minuut)
Fax: (045) 570 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek
Voorburg/Heerlen, 2003.
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik
of intern gebruik is toegestaan.

Prijzen excl. administratie- en
verzendkosten.
Abonnementsprijs: € 112,25
Prijs per los nummer: € 12,80
Kengetal: V-4
ISSN 0168-549X
CBS-productnummer: 0375703060

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

1. Persberichten en artikelen

Persberichten	7
Webmagazine	10

2. Tabellen

Sociaal-economische statistieken in StatLine	15
2.0 Kerncijfers	17
2.1 Werkgelegenheid	19
2.2 Vacatures	22
2.3 Werkloosheid	25
2.4 Cao-lonen	28
2.5 Verdiende lonen en loonkosten	30
2.6 Consumentenprijzen	31
2.7 Consumentenvertrouwen	32
2.8 Sociale zekerheid	33
2.9 Vakverenigingen	38

3. Technische toelichtingen

41

Nu en eerder verschenen

47

Andere CBS-publicaties

50

1. Persberichten en artikelen

Persberichten

Banenverlies in het bedrijfsleven loopt op

In het eerste kwartaal van 2003 is het aantal banen van werknemers in het bedrijfsleven 91 duizend lager dan in het eerste kwartaal van 2002. Bij de zorg en de overheid echter is het aantal banen 101 duizend hoger dan een jaar eerder. Daarmee is er in het eerste kwartaal van 2003 nog net een groei gerealiseerd van 10 duizend banen.

Gemeten in voltijdbanen is de totale werkgelegenheid 0,5 procent gedaald. De werkgelegenheid loopt daarmee in de pas met de economie, die in het eerste kwartaal eveneens is gekrompen. De loonkostenstijging is in het eerste kwartaal teruggelopen tot 3,9 procent.

Werkgelegenheid bedrijfsleven neemt steeds sterker af

Het aantal banen van werknemers in het bedrijfsleven, alle bedrijven minus overheid en zorg, is met 91 duizend afgenomen. In het tweede kwartaal van 2002 lag het aantal banen in het bedrijfsleven voor het eerst sinds 1994 lager (9 duizend) dan een jaar eerder. Sindsdien loopt het banenverlies steeds sterker op. In het derde en vierde kwartaal van 2002 was de daling 36 respectievelijk 60 duizend.

Nu ook minder banen in handel en horeca

De grootste afname van de werkgelegenheid vindt plaats in de industrie en in de financiële en zakelijke dienstverlening. In beide sectoren is het aantal banen 31 duizend lager dan een jaar eerder. Ook in de bouwrijverheid neemt de werkgelegenheid nu snel af. In de handel, horeca en reparatie is voor het eerst sinds 1993 het aantal banen gedaald, en wel met 7 duizend.

Banengroei bij zorg en overheid blijft 100 duizend

De banengroei in Nederland komt ook in het eerste kwartaal van 2003 geheel voor rekening van zorg en overheid. In de zorg (inclusief overige kwartaire dienstverlening) zijn er in een jaar tijd 66 duizend banen bijgekomen en bij de overheid (inclusief onderwijs) 35 duizend. Dat betekent een banengroei bij de overheid van 3,6 procent en in de zorg zelfs van 4,9 procent. Daarmee blijft de groei in deze sectoren op het historisch hoge peil van 2002.

Meer banen voor vrouwen, minder voor mannen

De groei van het totaal aantal banen in Nederland is in het eerste kwartaal 0,1 procent. Dit is de laagste groei sinds 1994. Het aantal banen van mannen is zelfs met 0,9 procent gedaald. Het aantal banen van vrouwen neemt wel nog steeds toe. Dit verschil in ontwikkeling tussen mannen en vrouwen hangt sterk samen met de groei van de werkgelegenheid in de zorg. Dit is de bedrijfstak waar het merendeel van de banen bezet wordt door vrouwen. De toename van het aantal banen van vrouwen is inmiddels echter kleiner dan de toename van het arbeidsaanbod van vrouwen. De werkloosheid neemt nu ook onder vrouwen toe.

Werkgelegenheid in voltijdbanen daalt

De werkgelegenheid uitgedrukt in voltijdbanen (arbeidsjaren) is in het eerste kwartaal van 2003 gedaald met 0,5 procent. In 2002 groeide de werkgelegenheid nog met 0,6 procent, terwijl daarvoor jarenlang sprake was van een groeitempo boven de 2 procent. In

arbeidsjaren loopt de werkgelegenheidsgroei dus sneller terug dan in banen. Dit komt doordat de banengroei geconcentreerd is in bedrijfstakken waar veel in deeltijd wordt gewerkt. Deze banen worden voor een belangrijk deel door vrouwen bezet. Zij werken in vergelijking met mannen veel meer in deeltijd.

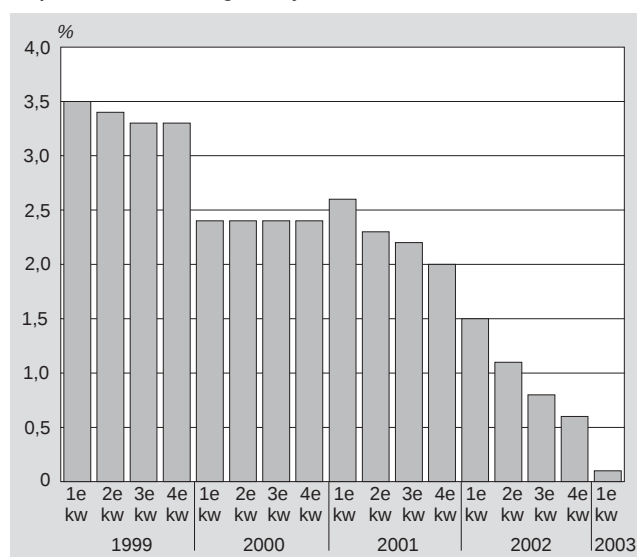
Loonkostenstijging zwakt af

De loonkosten per arbeidsjaar nemen in het eerste kwartaal toe met gemiddeld 3,9 procent. Deze stijging is duidelijk minder dan het gemiddelde van 4,6 procent in 2002. De CAO-loonstijging neemt eveneens af, van gemiddeld 3,7 procent in 2002 naar 3,1 procent in het eerste kwartaal van 2003. De gemiddelde loonkostenstijging is nu het hoogst in de zorg en overige dienstverlening en het laagst bij de overheid.

Krimp werkgelegenheid in de pas met economische krimp

De economische groei viel begin 2001 sterk terug. Sindsdien ligt de kwartaal-op-kwartaalgroei van de economie rond de nullijn. De werkgelegenheid bleef aanvankelijk onvertraagd doorgroeien, maar is in de loop van 2002 steeds meer gaan reageren op het vrijwel stilvallen van de economische groei. In het eerste kwartaal van 2003 loopt de werkgelegenheid in arbeidsjaren met 0,5 procent terug bij een krimp van de economie met 0,3 procent.

1. Banen van werknemers, procentuele veranderingen t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar

Werkloosheid stijgt opnieuw sterk

In de periode februari-april 2003 telt de werkloze beroepsbevolking gemiddeld 392 duizend personen. Dit aantal ligt 102 duizend hoger dan een jaar eerder. De sterke stijging van de werkloosheid die in het eerste kwartaal van dit jaar is ingezet, houdt daarmee aan. De werkloosheid komt volgens de nieuwste cijfers uit op 5,3 procent. Een jaar geleden was dit nog 3,9 procent.

Tempo stijging is hoog

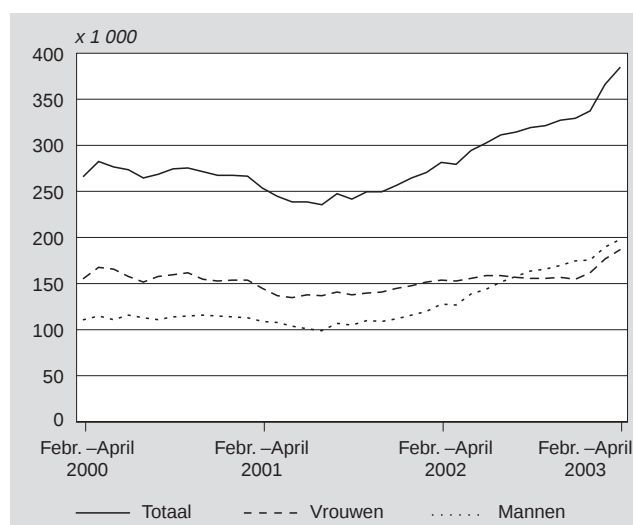
Door seizoensinvloeden is de werkloosheid in de periode februari-april altijd iets hoger. Na verwijdering van de seizoeneffecten

komt de werkloze beroepsbevolking uit op 385 duizend. De voor het seizoen gecorrigeerde werkloosheid is daarmee 18 duizend hoger dan in het eerste kwartaal van 2003. De cijfers kennen een onnauwkeurigheidsmarge. Daarom kan beter gekeken worden naar de verandering van de werkloosheid over een wat langere periode, bijvoorbeeld een half jaar. Dan ligt het stijgingstempo op 11 duizend personen per maand.

Werkloosheid onder jongeren 10 procent

Onder jongeren blijft de werkloosheid stijgen. In een jaar tijd is het aantal werkloze jongeren toegenomen van 63 duizend naar 90 duizend. Daarmee is 10 procent van de 15 tot 24 jarigen uit de beroepsbevolking werkloos. De werkloosheid onder jongeren is bijna 3 procentpunten gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dat is ruim twee keer zo veel als bij de 25 tot 44 jarigen, bij wie de werkloosheid met 1,3 procentpunt steeg tot 5 procent.

2. Werkloze beroepsbevolking seizoensgecorrigeerd

Inflatie in april gedaald

De inflatie in Nederland is in april 2003 uitgekomen op 2,5 procent. Dit is 0,2 procentpunt lager dan in maart. De prijsontwikkeling van autobrandstoffen is de belangrijkste oorzaak van deze daling. De inflatie is nu terug op het niveau van augustus 2000.

Inflatie daalt naar 2,5 procent in april

De daling van de inflatie in april is vooral toe te schrijven aan de prijsontwikkeling van autobrandstoffen. Deze zijn in april 1,7 procent goedkoper dan in april 2002. In maart waren ze nog 5,8 procent duurder dan een jaar eerder. Ook daalt de inflatie doordat de accijnsverhoging op wijn en bier van april 2002 nu niet meer bijdraagt aan de inflatie.

De bijdrage aan de inflatie loopt daarentegen op voor voedingsmiddelen, vooral voor eieren, vlees, fruit, groenten en aardappelen. Voedingsmiddelen zijn in april 3,5 procent duurder dan in april vorig jaar. In maart was dat verschil nog 2,2 procent.

Prijzen in april 0,2 procent hoger dan in maart

Van maart op april zijn de prijzen gemiddeld 0,2 procent gestegen. Voedingsmiddelen werden in april 0,8 procent duurder. Eieren gingen ongeveer 20 procent in prijs omhoog. Ook voor vlees

moest de consument meer betalen, in het bijzonder voor vlees van pluimvee. Aardappelen en vers fruit werden eveneens duurder. Prijsstijgingen werden ook gemeten voor vakantie-accommodaties en attractieparken.

Autobrandstoffen en computers werden daarentegen goedkoper. Ook verse groenten waren in april lager geprijsd dan in maart, maar de prijsdaling was minder dan van maart op april in het vorige jaar.

Inflatie volgens afgeleide consumentenprijsindex 2,2 procent

De inflatie volgens de afgeleide consumentenprijsindex voor alle huishoudens komt in april uit op 2,2 procent. Dat is 0,3 procentpunt lager dan in maart.

Afgeleide prijsindexcijfers worden vaak gebruikt bij loononderhandelingen, aanpassingen van tarieven en andere contracten.

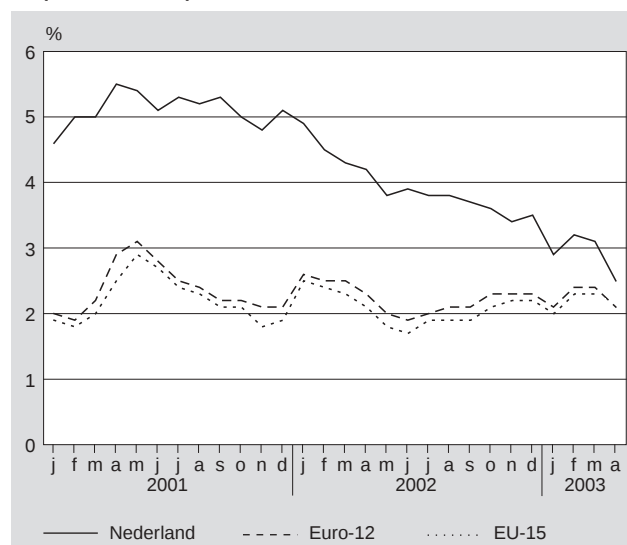
De eerder gepubliceerde uitkomsten van de afgeleide reeks van de consumentenprijsindex (basis 2000=100) zijn bijgesteld vanaf januari 2001.

Inflatie volgens Europese norm

Het CBS stelt niet alleen de nationale consumentenprijsindex samen, maar ook de Europees geharmoniseerde consumentenprijsindex voor Nederland (HICP). Deze index maakt deel uit van het inflatiecijfer van de Eurozone dat een officieel richtsnoer vormt voor het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. In april 2003 komt de inflatie in Nederland volgens de HICP uit op 2,5 procent. Dat is 0,6 procentpunt lager dan in maart. Dit is de laagste uitkomst sinds augustus 2000.

Eurostat, het Europese statistische bureau, verwacht dat de inflatie in de Eurozone als geheel in april zal uitkomen op 2,1 procent. In maart was de inflatie in de Eurozone met gemiddeld 2,4 procent even hoog als in februari. Dat zijn de hoogste uitkomsten sinds april 2002. Gemiddeld was de inflatie in de Eurozone in maart vrijwel even hoog als een jaar geleden. Tussen de lidstaten zijn er echter duidelijke verschillen. Zo had een aantal landen te maken met een daling van de inflatie, terwijl andere landen de inflatie zagen oplopen. Het sterkst daalde de inflatie tussen maart 2002 en maart van dit jaar in Nederland, België en Duitsland. In Nederland was dat met 1,2 en in België en Duitsland met 0,8 procentpunt. De grootste toename vertoonde de inflatie in Luxemburg, Spanje en Portugal. In Luxemburg steeg de inflatie met 2,0 procentpunt en in Spanje en Portugal 0,5 procentpunt.

3. Geharmoniseerde index van consumentenprijzen; procentuele verandering t.o.v. overeenkomstige maand een jaar eerder (reeks 1996=100)

Consumentenvertrouwen blijft laag

Het consumentenvertrouwen in mei is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van april. De consument is wel wat minder somber over de toekomst. Voor het komende jaar zijn de verwachtingen over zowel het economisch klimaat als de eigen financiële situatie verbeterd. Het oordeel over de eigen financiële positie in de afgelopen twaalf maanden is echter verslechterd.

Oordeel over economie iets positiever

De mening van de consument over de economische situatie is, na correctie voor seizoeninvloeden, voor de tweede maand op rij wat positiever dan de maand ervoor. Dit komt voornamelijk door het positievere oordeel over de economische situatie in de komende twaalf maanden. Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden stijgt het oordeel over de toekomstige economische situatie met 9 punten naar -34, de grootste verbetering sinds januari 2002. Het oordeel over de afgelopen twaalf maanden is nagenoeg gelijk gebleven.

Koopbereidheid blijft zeer laag

De koopbereidheid van consumenten is in mei, seizoengecorrigeerd, gelijk gebleven ten opzichte van april en bevindt zich op het laagste niveau sinds april 1985. De koopbereidheid is één van de twee onderdelen waaruit de index van het consumentenvertrouwen is samengesteld. De koopbereidheid is gebaseerd op het oordeel over de financiële situatie van het eigen huishouden en het doen van grote aankopen.

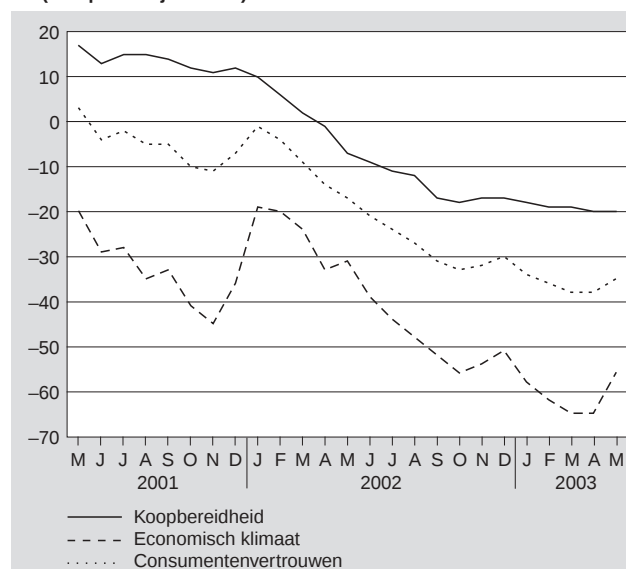
Het oordeel over de financiële positie van het eigen huishouden in de komende twaalf maanden verbetert. Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden stijgt het met 4 punten naar -1. De consument was dit

jaar niet eerder zo positief over zijn toekomst. Het is echter nog te vroeg om op grond van dit cijfer vergaande conclusies te trekken.

Consumenten vinden de tijd voor het doen van grote aankopen, zoals computers en televisies, bovendien weer iets gunstiger dan vorige maand.

Daarentegen zijn ze in mei negatiever gestemd over de ontwikkeling van hun financiële positie in de afgelopen twaalf maanden. Het saldo tussen optimisten en pessimisten bedraagt -26 en is daarmee op het laagste punt sinds januari 1985 aangekomen.

4. Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (oorspronkelijke reeks)

De in deze rubriek opgenomen artikelen zijn eerder gepubliceerd in edities van het Webmagazine. Het Webmagazine verschijnt wekelijks (iedere maandagochtend) op de CBS-site (www.cbs.nl).

In 2002 veel stakingsdagen in de bouw

Jo van Cruchten en Rob Kuijpers

In 2002 hebben 29 duizend werknemers gestaakt. Hierbij gingen 245 duizend arbeidsdagen verloren. Ruim 91 procent hiervan was het gevolg van de staking in de bouwnijverheid. Alleen in 1995 en 1960 werd in de bouw meer gestaakt. Vergelijken met het ziekteverzuim is het verlies aan arbeidsdagen door stakingen gering.

Sterk wisselende stakingsomvang

Elk jaar wordt er door werknemers gestaakt om tegemoetkoming aan gestelde eisen af te dwingen. In 1995 werd een na-oorlogs record gevestigd met 692 duizend verloren arbeidsdagen. In de periode daarna varieerde het aantal gestaakte dagen tussen 76 duizend in 1999 en 7 duizend in 1996. Met 245 duizend stakingsdagen is het aantal verloren arbeidsdagen in 2002 relatief hoog.

Verloren arbeidsdagen naar bedrijfstak

Het grootste deel van de verloren arbeidsdagen werd veroorzaakt door de staking in de bouwnijverheid. Deze was het gevolg van het vastlopen van het cao-overleg. In 2002 gingen in deze bedrijfstak 224 duizend arbeidsdagen verloren, ruim 91 procent van het totaal. Ook in de bedrijfstakken industrie en vervoer en communicatie werd gestaakt. Daar gingen respectievelijk 3 duizend en 17 duizend arbeidsdagen verloren.

Stakingen in de bouw

De bouwstaking in 2002 was niet de grootste staking in deze bedrijfstak. Dat was in 1995, toen 634 duizend arbeidsdagen verloren

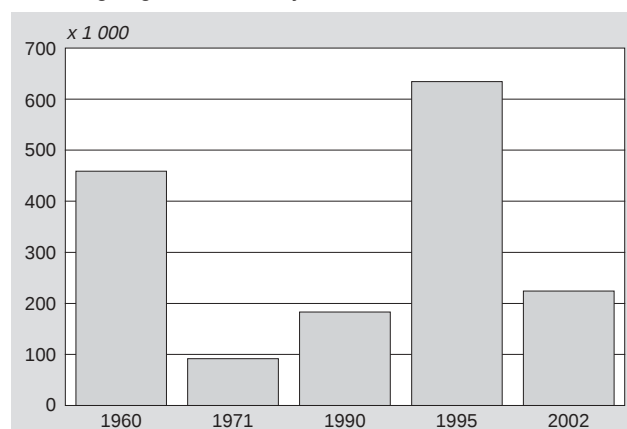
gingen. Ook in 1960 was er een grote bouwstaking met 459 duizend stakingsdagen. De bouwstaking in 2002 komt in de periode vanaf 1960 op de derde plaats met 224 duizend stakingsdagen.

Meer arbeidsdagen verloren door ziekteverzuim

Het aantal stakingsdagen is gering in vergelijking met het aantal verloren arbeidsdagen door ziekteverzuim.

In 2002 bedroeg het ziekteverzuim in de bouwnijverheid 5,2 procent. De bouwstaking van 2002 leidde tot een verlies van 0,2 procent van het arbeidsvolume in deze bedrijfstak.

2. Stakingsdagen in de bouwnijverheid

Toelichting:

Stakingen

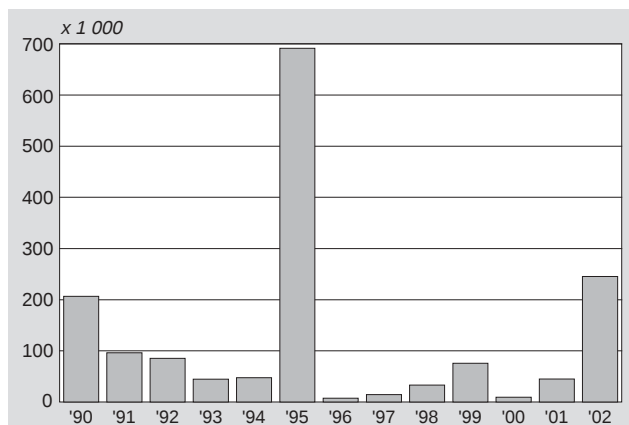
Een werkstaking of werkonderbreking is het tijdelijk stopzetten van de werkzaamheden door werknemers om tegemoetkoming aan gestelde eisen af te dwingen.

Het aantal verloren arbeidsdagen wordt berekend door het gemiddeld aantal betrokken werknemers (uitgedrukt in voltijd werknemers) te vermenigvuldigen met de duur van de werkstaking in arbeidsuren en de uitkomst daarvan te delen door acht.

Ziekteverzuim

Het gaat hierbij om het ziekteverzuim exclusief zwangerschapsverlof. Het verzuimpercentage is het aantal door ziekte verzuimde dagen, in procenten van het totaal aantal beschikbare dagen van de werknemers.

1. Verloren arbeidsdagen door werkstakingen

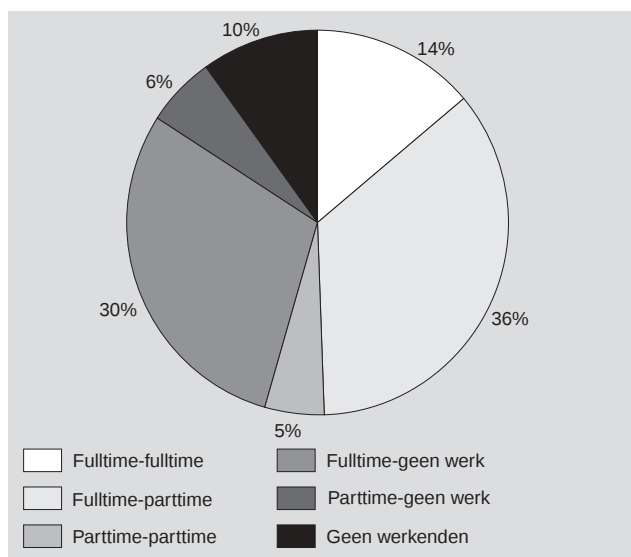

Combinatie fulltime en parttime werken populair

Mariëlle Reemers

In 2002 waren er ruim 3,5 miljoen paren in Nederland. Bij meer dan de helft van de paren hadden beide partners betaald werk. De meesten combineerden een fulltime en een parttime baan. In de afgelopen tien jaar is het aandeel met twee werkende partners sterk gegroeid. Vooral in gezinnen met minderjarige kinderen behoren steeds vaker beide ouders tot de werkzame beroepsbevolking.

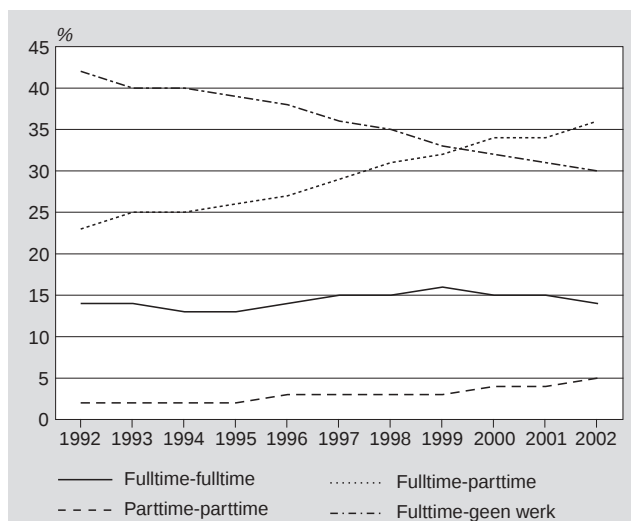
1. Arbeidsdeelname van paren, 2002

Bij ruim helft van de paren werken beiden

Bij 14 procent van de paren werkten beide partners fulltime en bij 36 procent combineerden de partners een fulltime en parttime baan. Daarnaast had 5 procent van de paren twee parttime banen, beiden werken tussen de 12 en 34 uur per week.

2. Arbeidsdeelname van paren, 1992-2002

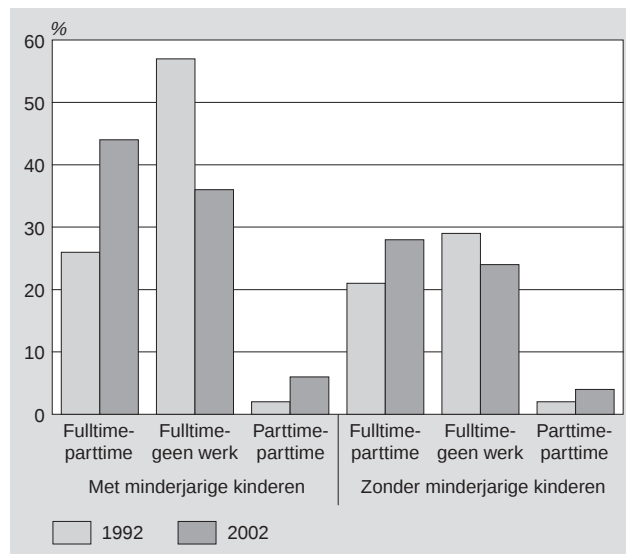
Aanzienlijk meer tweeverdieners

De arbeidsdeelname van vrouwen is de laatste jaren sterk gestegen. Daardoor werken in steeds meer gezinnen beide partners. Vooral de combinatie van een fulltime en een parttime baan komt steeds vaker voor. In de periode 1992-2002 steeg het aandeel waarvan één partner fulltime werkt en de ander parttime van 23 naar 36 procent. Het aandeel paren waarbij beide partners fulltime werken, is de afgelopen tien jaar vrijwel gelijk gebleven.

Aandeel gezinnen met één kostwinner gedaald

De traditionele rolverdeling, waarbij de man kostwinner is en de vrouw niet werkt omdat zij voor de kinderen zorgt, komt steeds minder vaak voor. In 2002 kwam de combinatie fulltime werken en geen baan bij 30 procent van de paren voor. Tien jaar eerder was dat nog bij 42 procent het geval.

3. Arbeidsdeelname van paren naar gezinssituatie

Sterke groei in gezinnen met kinderen

De toename van de fulltime-parttime-combinatie is het grootst in gezinnen met minderjarige kinderen. In 2002 combineerde 44 procent van deze gezinnen een fulltime en parttime baan. In 1992 was dat nog 26 procent.

Toelichting:

Fulltime en parttime werken

De uitkomsten in dit artikel zijn gebaseerd op de Enquête beroepsbevolking (EBB). Mensen met een baan behoren tot de werkzame beroepsbevolking als zij ten minste twaalf uur per week werken. Degenen die 35 uur of meer werken, worden als fulltime werkend beschouwd. Degenen die 12-34 uur per week werken gelden als parttime werkend.

Bijstand groeit weer na vijf jaar daling

Henk Amptmeijer

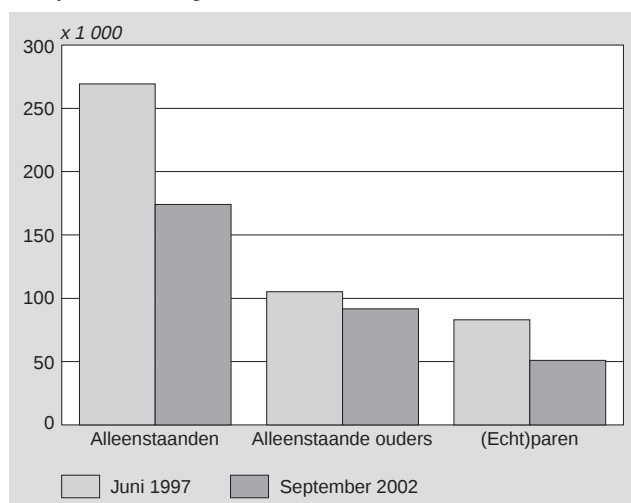
In oktober 2002 steeg het aantal bijstandsuitkeringen voor het eerst sinds vijf jaar. Het nam met ruim duizend toe tot 318 duizend. Hiermee ligt het omslagpunt voor de bijstand driekwart jaar later dan voor de WW.

Vanaf juni 1997 is het aantal bijstandsuitkeringen onafgebroken gedaald. Onder alleenstaande ouders was de daling naar verhouding klein.

Aantal bijstandsuitkeringen met 142 duizend gedaald

Tussen juni 1997 en september 2002 hoefden steeds minder mensen een beroep te doen op de bijstand. In die periode daalde het aantal bijstandsuitkeringen met 142 duizend tot 317 duizend. In september 2002 had 3,1 procent van de bevolking van 18–64 jaar een bijstandsuitkering.

1. Bijstandsuitkeringen naar leefvorm

Voor paren en alleenstaanden even grote afname

Van de daling tussen juni 1997 en september 2002 kwam 90 procent voor rekening van paren en alleenstaanden. Bij deze groepen was de afname ongeveer even groot. Voor paren was de afname 38 procent, voor alleenstaanden 35 procent.

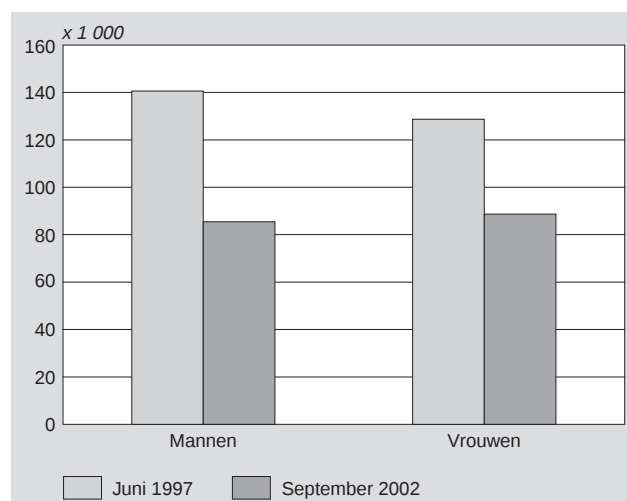
Alleenstaande ouders profiteerden minder

Het aantal uitkeringen voor alleenstaande ouders daalde slechts met 13 procent. Voor deze groep hangt het ontvangen van bijstand minder samen met de economische situatie en meer met persoonlijke omstandigheden, vooral de zorgtaak voor kinderen.

Onder alleenstaanden snellere daling bij mannen

Bij de alleenstaanden was de daling bij de mannen groter dan bij de vrouwen. In juni 1997 was het aantal bijstandsuitkeringen aan mannen nog 12 duizend hoger dan aan vrouwen. In september 2002 lag het aantal uitkeringen aan vrouwen juist hoger, namelijk 4 duizend.

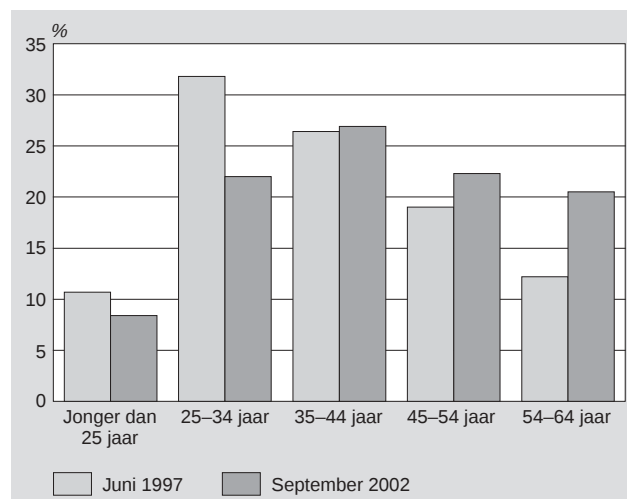
2. Bijstandsuitkeringen van alleenstaanden naar geslacht

Bijstandspopulatie vergrijst

De bijstandspopulatie is in de periode juni 1997 tot september 2002 vergrijst. Het aandeel bijstandsuitkeringen aan personen van 45–64 jaar groeide van 31 naar 43 procent. De omvang van de groep jonger dan 35 jaar nam in dezelfde periode af van 42 procent tot 30 procent.

3. Bijstandsuitkeringen naar leeftijd

Toelichting:

Bijstandsuitkeringen

Bijstand is bedoeld voor huishoudens die niet voldoende andere inkomsten hebben om in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud te voorzien. Bijstand wordt verstrekt als periodieke algemene bijstand of als (incidentele) bijzondere bijstand. De hier beschreven bijstand is de periodieke algemene bijstand voor aanvragers jonger dan 65 jaar. De gegevens over geslacht en leeftijd hebben betrekking op de aanvrager van de uitkering.

2. Tabellen

Sociaal-economische statistieken in StatLine

StatLine

De cijfers van het CBS zijn beschikbaar via internet. Via de website van het CBS kunt u toegang verkrijgen tot StatLine, de elektronische databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie over vele maatschappelijke en economische onderwerpen in de vorm van tabellen en grafieken. Deze resultaten kunt u gratis bekijken, printen of opslaan. Naast de mogelijkheid om te zoeken met trefwoorden, kan met behulp van een Webselector een keuze worden gemaakt uit alle publicaties die zijn opgenomen in StatLine.

Hoe vindt u sociaal-economische cijfers in StatLine?

In StatLine zijn veel cijfers over sociaal-economische onderwerpen te vinden. U vindt deze cijfers als volgt. Ga naar de openingspagina van de CBS homepage (www.cbs.nl), ga met de muis op 'Cijfers' in de linkerbalk staan en klik in het pop-up menu op 'StatLine databank'. U krijgt nu een scherm waarin wordt uitgelegd hoe u binnen StatLine kunt zoeken naar onderwerpen.

Klik in de tekst op het eerste woord 'StatLine'. U krijgt nu een scherm waarin u twee mogelijkheden hebt om StatLine te benaderen (*figuur 1*). Dit scherm kunt u overigens ook direct oproepen door op de homepage van het CBS op de rode tekst 'StatLine' aan de rechterkant te klikken. De eerste ingang tot StatLine is zoeken met een trefwoord. Als u een trefwoord intoetst en daarna op 'zoeken' klikt, selecteert een zoekmachine tabellen van StatLine-publicaties waarin het door u gekozen trefwoord voorkomt.

De tweede mogelijkheid is zelf te zoeken in de themaboom. U klikt dan op 'thema's', waarna de StatLine Webselector gestart wordt. U kunt dan snel gegevens vinden over sociaal-economische onderwerpen als u klikt op 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Door op het plusje voor een geel mapje te klikken krijgt u de onderliggende thema's of publicaties te zien. De StatLine-publicaties zijn te herkennen aan het blauwe pijltje voor de titel. In de StatLine-publicaties kunt u zelf een tabel samenstellen door onderwerpen, detailleringen en periodes te selecteren.

In *figuur 2* is een voorbeeld gegeven. In de linkerhelft van het scherm staat het bovenste deel van het thema 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Deze bevat zowel subthema's als publicaties. De publicatie 'Beroepsbevolking naar geslacht' is aangeklikt.

In het rechterdeel van het scherm staan de onderwerpen van deze publicatie: werkzame personen, beroepsbevolking, et cetera. Submappen in het rechterdeel opent u door op het 'plusje' te klikken. Rechtsboven staan naast de onderwerpen de detailleringen waaruit geselecteerd kan worden: persoonskenmerken (leeftijd, onderwijsniveau, herkomst, positie huishouden), geslacht en perioden. Wanneer u klaar bent met selecteren, klikt u op 'Gegevens tonen' en wordt de door u samengestelde tabel op het scherm getoond. Uiteraard kunt u deze tabel afdrukken of opslaan op schijf. Als u op het pictogram met de diskette ('Tabel bewaren') boven de tabel klikt, krijgt u de keuze om de tabel in Excel-formaat of in een ander formaat op te slaan.

Wat kunt u in StatLine vinden?

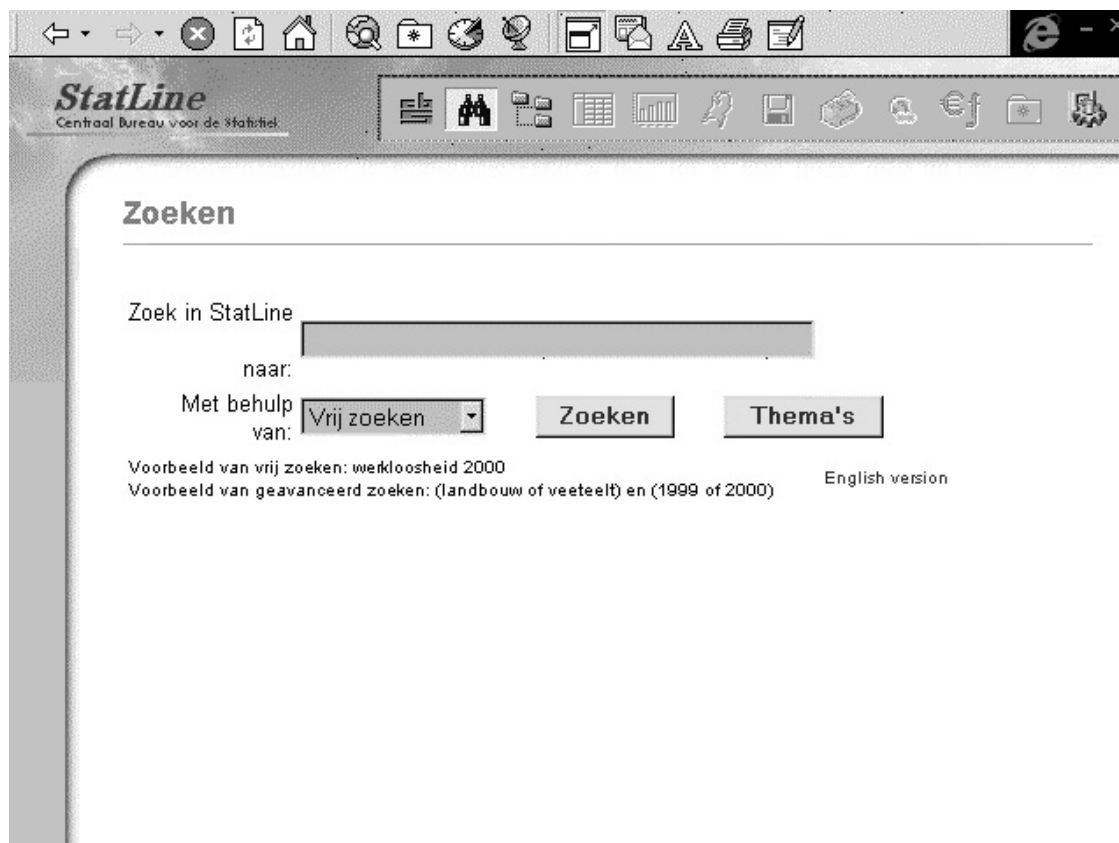
Er is een groot aantal StatLine-publicaties over sociaal-economische onderwerpen. De meeste vindt u onder de kop 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Over arbeid zijn onder meer cijfers opgenomen over banen en lonen, en cao-gegevens, vacatures, beroepsbevolking, werkloosheid arbeidsomstandigheden en vakbeweging. Onder inkomen vindt u onder andere gegevens over inkomensverdelingen, samenstelling van het inkomen, koopkracht, vermogens en bestedingen. Onder sociale zekerheid staan publicaties over arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, de bijstandswet en het ziekteverzuim.

Meer cijfers over sociaal-economische onderwerpen zijn te vinden bij 'Historische reeksen' (net onder 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid' in *figuur 2*). Hierin vindt u tijdreeksen vanaf 1899 voor een beperkt aantal onderwerpen. Cijfers per gemeente of andere regio's zijn behalve onder de thema's zelf ook te vinden bij het thema 'Nederland regionaal'.

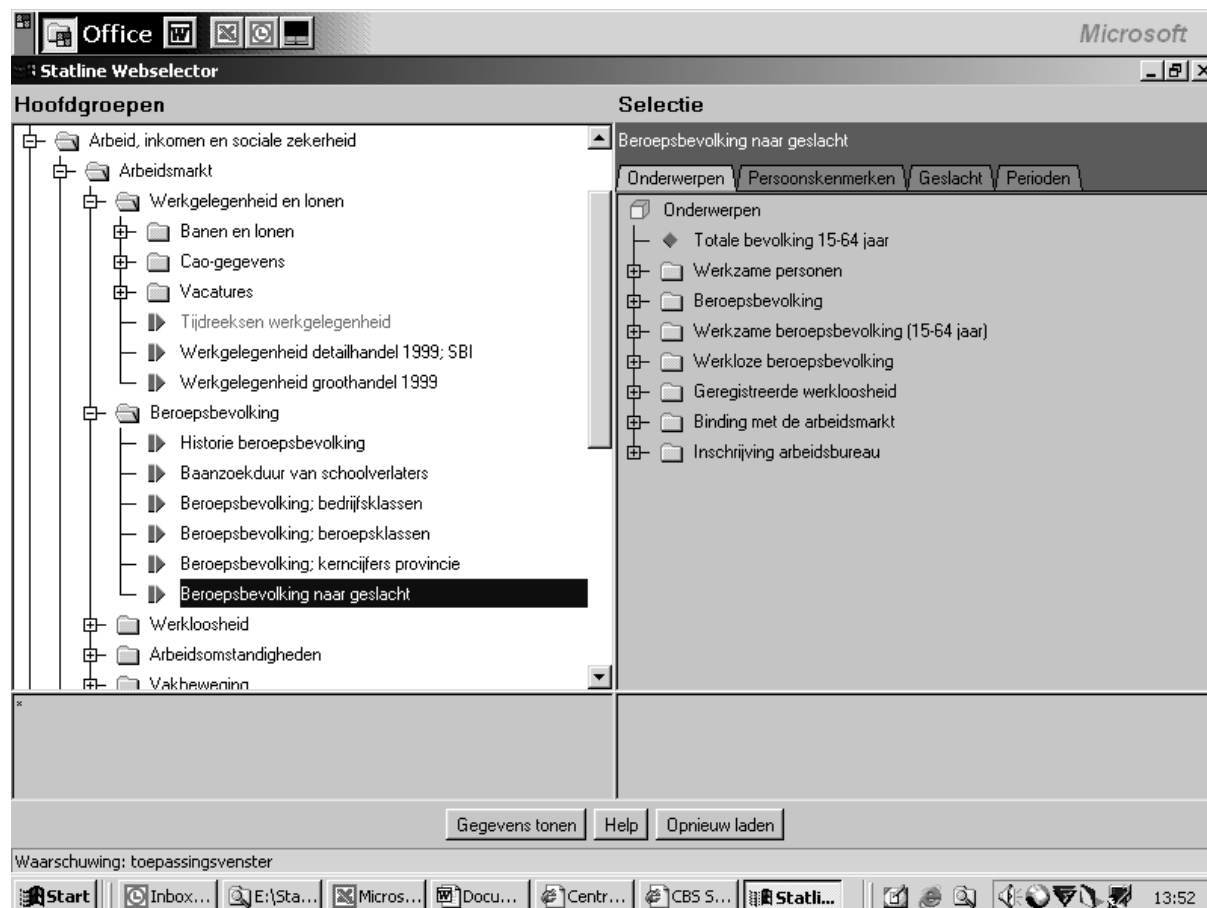
Nieuwe cijfers

De bestaande publicaties ondergaan regelmatig een update. Op de homepage van het CBS vindt u onder de rode tekst 'StatLine' de tekst 'updates'. Wanneer u hierop klikt verschijnt een overzicht van StatLine-publicaties die nieuw verschenen zijn en die een update hebben ondergaan.

Figuur 1

Figuur 2

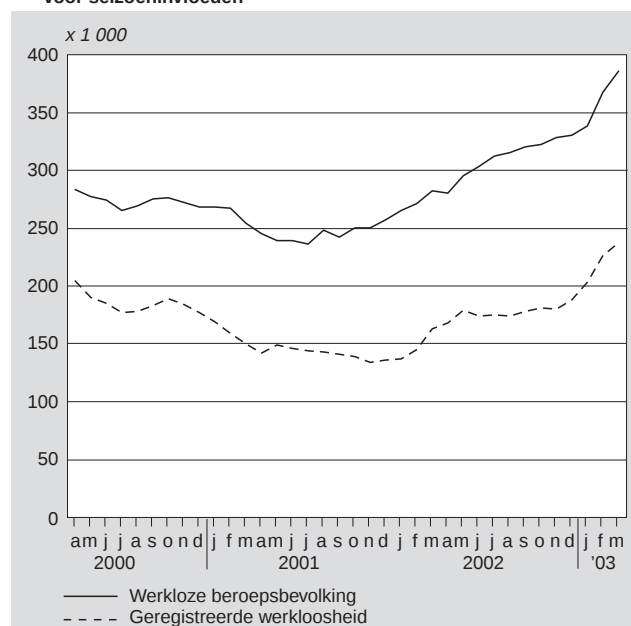
2.0 Kerncijfers

	Basis c.q. eenheid	2000	2001	2002	2001 4e kw.	2002 1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	2003 1e kw.
1. Werkgelegenheid en vacatures ¹⁾										
Werkzame personen	1 000	8 123*	8 277*	.	.	.	.	.	.	.
Werknemers	1 000	6 968*	7 125*	.	.	.	.	.	.	.
Zelfstandigen	1 000	1 155*	1 152*	.	.	.	.	.	.	.
Banen van werknemers	1 000	7 284*	7 450*	7 524*	7 498*	7 477*	7 521*	7 555*	7 541*	7 487*
Landbouw en visserij	1 000	118*	121*	122*	124*	114*	125*	127*	124*	114*
Industrie en bouwnijverheid	1 000	1 528*	1 538*	1 518*	1 545*	1 519*	1 522*	1 521*	1 510*	1 476*
Commerciële dienstverlening	1 000	3 470*	3 546*	3 545*	3 554*	3 546*	3 551*	3 553*	3 529*	3 499*
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	2 168*	2 245*	2 338*	2 275*	2 298*	2 323*	2 354*	2 378*	2 398*
Mannen	1 000	4 118*	4 175*	4 187*	4 184*	4 168*	4 200*	4 204*	4 177*	4 131*
Vrouwen	1 000	3 166*	3 275*	3 336*	3 314*	3 308*	3 321*	3 351*	3 365*	3 356*
Voltijd	1 000	4 134*	4 207*	.	.	.	.	.	.	.
Deeltijd	1 000	3 150*	3 243*	.	.	.	.	.	.	.
Vast	1 000	6 528*	6 694*	.	.	.	.	.	.	.
Flexibel	1 000	756*	756*	.	.	.	.	.	.	.
Vacatures ²⁾	1 000	203	197	.	164	178	162	115	121	.
Landbouw en visserij	1 000	3	3	.	3	5	4	1	2	.
Industrie en bouwnijverheid	1 000	47	41	.	34	35	32	19	20	.
Commerciële dienstverlening	1 000	110	106	.	82	90	82	59	62	.
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	42	47	.	45	48	44	36	37	.
2. Beroepsbevolking en werkloosheid										
Beroepsbevolking	1 000	7 188*	7 315*	7 444*	7 341*	7 344*	7 420*	7 534*	7 477*	7 442*
Mannen	1 000	4 277*	4 317*	4 366*	4 317*	4 322*	4 370*	4 407*	4 365*	4 329*
Vrouwen	1 000	2 911*	2 998*	3 077*	3 024*	3 021*	3 049*	3 126*	3 112*	3 112*
Werkzame beroepsbevolking	1 000	6 919*	7 064*	7 141*	7 101*	7 062*	7 132*	7 212*	7 159*	7 064*
Mannen	1 000	4 164*	4 209*	4 219*	4 218*	4 193*	4 230*	4 248*	4 205*	4 130*
Vrouwen	1 000	2 755*	2 856*	2 922*	2 882*	2 869*	2 902*	2 963*	2 954*	2 935*
Werkloze beroepsbevolking	1 000	269*	251*	302*	240*	282*	287*	322*	318*	377*
Mannen	1 000	113*	108*	147*	99*	129*	140*	159*	160*	200*
Vrouwen	1 000	156*	142*	155*	142*	152*	147*	163*	158*	178*
Geregistreerde werkloosheid	1 000	188	146	170	135	161	164	172	182	241
Mannen	1 000	98	77	91	67	82	87	94	100	139
Vrouwen	1 000	90	69	79	69	79	77	77	82	102
Geregistreerde werkloosheid	%	2,6*	2,0*	2,3*	1,9*	2,2*	2,2*	2,3*	2,4*	3,2*
Mannen	%	2,3*	1,8*	2,1*	1,5*	1,9*	2,0*	2,2*	2,3*	3,3*
Vrouwen	%	3,1*	2,3*	2,6*	2,3*	2,6*	2,5*	2,5*	2,7*	3,2*

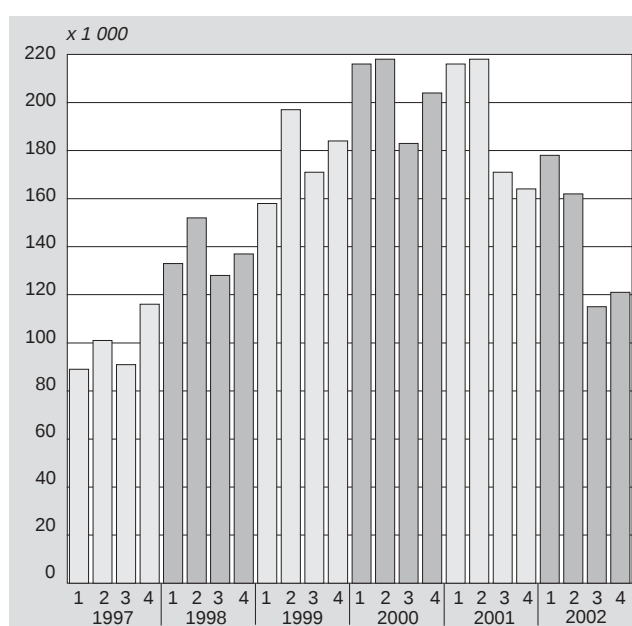
¹⁾ De gehele werkgelegenheid inclusief minder dan 12 uur.

²⁾ Exclusief vacatures bij overheid en onderwijs.

1. Werkloze beroepsbevolking en geregistreerde werkloosheid (driemaandsgemiddelden onder de middelste maand) gecorrigeerd voor seizoeninvloeden

2. Vacatures, ultimo kwartaal

	Basis c.q. eenheid	2000	2001	2002	2001 4e kw.	2002 1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	2003 1e kw.
3. Collectieve arbeidsvoorwaarden en vakverenigingen										
Cao-lonen per uur incl. bijzondere beloningen	1990=100	132,2	138,5	143,7	140,2	141,7	142,8	144,6	145,1	146,3*
Particuliere bedrijven	1990=100	132,8	139,2	144,1	140,8	142,2	143,2	144,9	145,6	146,8*
Gesubsidieerde sector	1990=100	131,3	138,2	144,0	139,7	141,8	142,6	145,9	145,8	147,3*
Overheid	1990=100	130,4	136,3	142,0	138,0	139,8	141,4	142,7	142,9	144,1*
Leden van vakverenigingen ¹⁾	1 000	1 797	1 800	1 781	1 801	1 781	1 786	1 787	1 777	1 751
Verloren arbeidsdagen door stakingen ²⁾	1 000	9,4	45,1	.	.	.	.	.	.	.
4. Lonen en loonkosten										
Verdiende lonen per maand van Voltijdwerknemers ³⁾	euro	2 369,00*	2 517	.	.	.	.	.	.	.
Minimumloon per maand	euro	.	.	.	1 180,42	1 206,60	1 206,60	1 231,80	1 231,80	1 249,20
Aantal minimumloners	1 000	284,6	282,6	.	.	.	.	.	.	.
Loonkosten per uur in industrie en (bouw) nijverheid	euro	25,18*	26,44*	27,61*	26,88*	27,14*	27,49*	27,84*	27,92*	28,18
5. Inkomen, vermogen en consumptie										
Gemiddeld beschikbaar inkomen van huishoudens ⁴⁾	1 000 euro	24,8	.	.	.	.	.	.	.	.
Dynamische koopkrachtverandering ⁵⁾ , t.o.v. 1 jaar eerder	%	2,0	.	.	.	.	.	.	.	.
Gemiddeld vermogen per huishouden	1 000 euro	108	113*	.	.	.	.	.	.	.
Gemiddelde bestedingen per huishouden	1 000 euro	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Consumptie (volumemutatie per persoon) ⁶⁾	%	2,9*	0,2*	0,4*	0,5*	0,6*	0,0*	0,3*	0,4*	.
Consumentenvertrouwen ⁷⁾ , gem. saldo pos. en neg. antw.		25	-1	-20	-9	-5	-17	-27	-32	-36
Consumentenprijsindex										
Alle huishoudens	2000=100	100,0	104,2	107,6	105,2	106,5	107,7	108,0	108,4	109,4
Geharmoniseerde index CPI, Nederland	1996=100	108,2	113,8	118,3	115,0	116,9	118,5	118,6	119,0	120,5
6. Sociale zekerheid										
WW ⁸⁾	1 000	204	176	182	166	180	179	184	204	.
Algemene bijstandswet, (incl. RWW)										
periodiek algemeen <65 jaar, thuiswonend	1 000	335	322	.	322	321	318	317	.	.
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	1 000	942	970	987	981	985	988	988	993	.
Ziekteverzuim (exclusief overheid) ⁹⁾	%	6,1	6,1	.	6,1	6,5	6,0	5,6	.	.

¹⁾ Betreft vakverenigingen aangesloten bij de FNV, het CNV en de Vakcentrale MHP en tot 1998 de AVC.

²⁾ De gegevens voor het tweede kwartaal van 2001 zijn exclusief de acties in verband met de CAO Ziekenhuizen. Ter voorkoming van onthulling van herkenbare afzonderlijke bedrijven zijn de gegevens van het derde en vierde kwartaal 2001 samengevoegd.

³⁾ De samenstelling is ingaande 1999 gewijzigd (zie art. 'Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers' in de Sociaal-economische maandstatistiek, december 2001).

⁴⁾ Het besteedbaar inkomen is de som van inkomsten uit alle bronnen na aftrek van premies en belastingen.

⁵⁾ De ontwikkeling van werkelijk ondervonden koopkracht.

⁶⁾ Consumptie door huishoudens incl. Instellingen Zonder Winstoogmerk werkzaam ten behoeve van huishoudens (binnenlands). Het betreft hier mutaties t.o.v. de overeenkomstige periode voorgaand jaar.

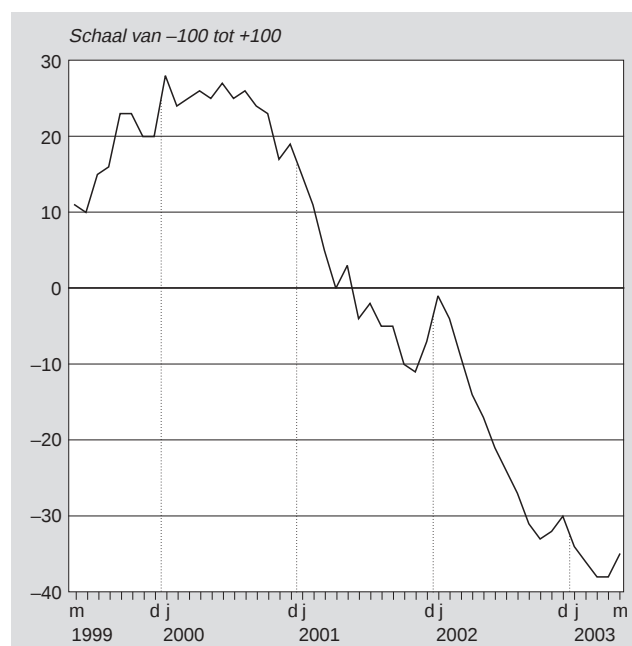
⁷⁾ Jaar- en kwartaalcijfers zijn berekend als een gewogen gemiddelde van het maandelijks vastgestelde consumentenvertrouwen. De index is weergegeven op een schaal van -100 tot +100.

⁸⁾ De WW-cijfers wijken af van eerder gepubliceerde cijfers.

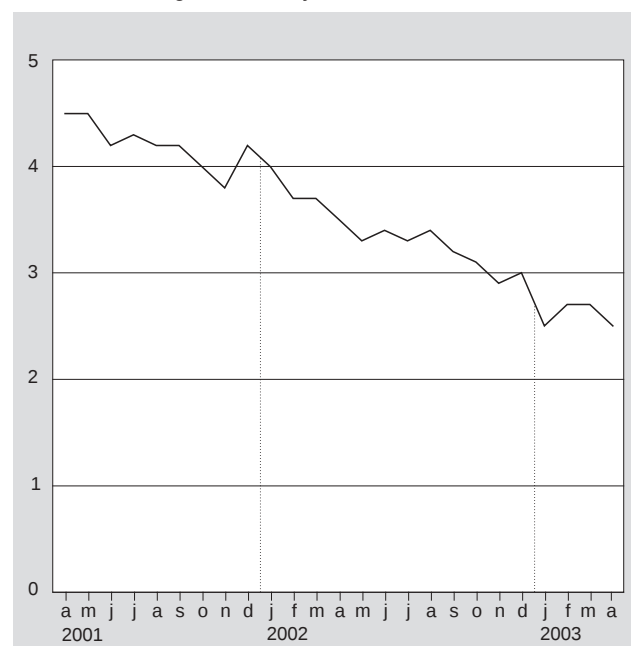
⁹⁾ In het verleden werd het aantal WW-uitkeringen gepubliceerd op transactiebasis. Hierbij werden uitkeringen gecorrigeerd met maximaal 6 maanden nagekomen informatie.

⁹⁾ Inclusief verzuim als gevolg van zwangerschaps- en bevallingsverlof.

3. Index consumentenvertrouwen

4. Procentuele verandering CPI-Alle huishoudens t.o.v. overeenkomstige maand een jaar eerder

2.1 Werkgelegenheid

Tabel 2.1.1
Werkzame beroepsbevolking ¹⁾

	Dec.– Febr.	Jan.– Mrt.	Febr.– Apr.	Mrt.– Mei	Apr.– Juni	Mei– Juli	Juni– Aug.	Juli– Sept.	Aug.– Okt.	Sept.– Nov.	Okt.– Dec.	Nov.– Jan.
<i>x 1 000</i>												
2000*	6 812	6 791	6 834	6 846	6 900	6 964	7 038	7 010	6 982	6 959	6 973	6 938
2001*	6 934	6 958	6 984	7 017	7 045	7 104	7 165	7 154	7 121	7 090	7 101	7 082
2002*	7 053	7 062	7 067	7 094	7 132	7 174	7 212	7 212	7 194	7 164	7 159	7 136
2003*	7 087	7 064	7 061									
<i>Verandering t.o.v. een jaar eerder</i>												
2001*	122	167	150	171	145	140	127	144	139	131	128	144
2002*	119	104	83	77	87	70	47	58	73	74	58	54
2003*	34	2	–6									
<i>Na verwijdering van seizoensinvloeden</i>												
2000*	6 868	6 846	6 889	6 885	6 913	6 922	6 952	6 942	6 941	6 954	6 969	6 966
2001*	6 990	7 013	7 039	7 056	7 058	7 062	7 079	7 086	7 080	7 084	7 097	7 110
2002*	7 108	7 117	7 122	7 134	7 145	7 131	7 126	7 144	7 153	7 159	7 155	7 164
2003*	7 143	7 120	7 115									

¹⁾ Werkzame beroepsbevolking van 15–64 jaar.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking en Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.1.2
Werkzame beroepsbevolking ¹⁾

	2001*	2002*					2003*		
	Nov.-Jan.	Dec.-Febr.	Jan.-Mrt.	Febr.-Apr.	Okt.-Dec.	Nov.-Jan.	Dec.-Febr.	Jan.-Mrt.	Febr.-April
<i>x 1 000</i>									
Totaal	7 082	7 053	7 062	7 067	7 159	7 136	7 087	7 064	7 061
15–24 jaar	815	814	803	802	815	805	800	793	790
25–44 jaar	3 976	3 950	3 950	3 948	3 963	3 946	3 905	3 888	3 885
45–64 jaar	2 291	2 289	2 309	2 318	2 381	2 385	2 382	2 383	2 385
Man	4 209	4 197	4 193	4 198	4 205	4 182	4 155	4 130	4 139
15–24 jaar	429	434	427	427	428	423	419	414	418
25–44 jaar	2 309	2 295	2 290	2 289	2 276	2 260	2 237	2 216	2 219
45–64 jaar	1 472	1 468	1 476	1 482	1 501	1 500	1 499	1 500	1 502
Vrouw	2 872	2 856	2 869	2 869	2 954	2 954	2 933	2 935	2 922
15–24 jaar	386	380	377	374	388	382	381	379	373
25–44 jaar	1 667	1 654	1 659	1 659	1 686	1 686	1 669	1 672	1 666
45–64 jaar	820	821	833	836	880	885	883	883	883

¹⁾ Werkzame beroepsbevolking van 15–64 jaar naar geslacht en leeftijd, niet voor seizoen gecorrigeerde cijfers.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking en Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.1.3
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak

	2001*			2002*				2003*
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>x 1 000</i>								
Totaal	7 443	7 492	7 498	7 477	7 521	7 555	7 541	7 487
Landbouw en visserij	123	128	124	114	125	127	124	114
Delfstoffenwinning	8	8	8	9	9	8	8	8
Industrie	1 056	1 056	1 054	1 045	1 039	1 031	1 026	1 014
Energie en water	36	36	36	36	37	36	35	36
Bouwnijverheid	436	447	447	430	438	445	441	417
Handel, horeca en reparatie	1 559	1 559	1 560	1 570	1 572	1 566	1 564	1 563
Vervoer en communicatie	463	470	469	465	463	466	461	456
Financiële en zakelijke diensten	1 524	1 534	1 525	1 511	1 516	1 521	1 504	1 480
Overheid	930	930	939	952	960	965	976	987
Zorg en overige diensten	1 306	1 325	1 336	1 346	1 363	1 389	1 402	1 412
Mannen	4 180	4 195	4 184	4 168	4 200	4 204	4 177	4 131
Landbouw en visserij	86	88	85	79	86	87	85	79
Delfstoffenwinning	7	7	7	7	7	7	7	7
Industrie	797	799	800	791	787	783	780	769
Energie en water	30	29	29	29	29	28	28	28
Bouwnijverheid	399	407	406	392	402	407	400	379
Handel, horeca en reparatie	825	824	818	829	834	831	825	826
Vervoer en communicatie	329	333	334	330	329	330	329	326
Financiële en zakelijke diensten	846	848	843	836	845	847	835	817
Overheid	520	521	523	526	530	532	535	537
Zorg en overige diensten	341	338	338	348	352	351	352	362
Vrouwen	3 262	3 297	3 314	3 308	3 321	3 351	3 365	3 356
Landbouw en visserij	37	40	39	34	39	39	39	35
Delfstoffenwinning	1	1	1	1	2	1	1	1
Industrie	259	256	255	253	252	248	247	245
Energie en water	7	7	7	7	7	8	7	7
Bouwnijverheid	38	39	40	38	37	38	40	38
Handel, horeca en reparatie	734	735	741	741	739	735	738	736
Vervoer en communicatie	134	136	135	134	134	135	132	130
Financiële en zakelijke diensten	678	686	682	674	670	674	669	663
Overheid	409	409	416	426	430	434	442	450
Zorg en overige diensten	965	987	997	998	1 012	1 038	1 050	1 050
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	2,3	2,2	2,0	1,5	1,1	0,8	0,6	0,1
Landbouw en visserij	3,0	2,6	2,4	2,9	1,2	-0,6	-0,4	0,3
Delfstoffenwinning	-5,6	-3,6	-1,5	0,1	2,1	0,3	-0,9	-1,7
Industrie	0,2	0,2	-0,1	-0,8	-1,6	-2,3	-2,6	-2,9
Energie en water	-2,6	-2,3	-2,1	-0,9	0,1	-1,1	-2,1	-0,9
Bouwnijverheid	2,3	2,1	1,8	1,2	0,4	-0,3	-1,4	-2,9
Handel, horeca en reparatie	2,6	2,2	1,7	1,4	0,9	0,5	0,3	-0,5
Vervoer en communicatie	3,0	2,6	2,2	1,1	0,0	-0,8	-1,6	-1,8
Financiële en zakelijke diensten	1,8	1,5	1,2	-0,1	-0,6	-0,8	-1,4	-2,0
Overheid	2,8	3,0	3,2	3,0	3,2	3,8	4,0	3,6
Zorg en overige diensten	3,9	4,2	4,4	4,3	4,4	4,8	5,0	4,9
Mannen	1,4	1,3	1,1	0,7	0,5	0,2	-0,2	-0,9
Landbouw en visserij	4,2	2,7	3,2	2,4	0,0	-0,6	-0,1	0,0
Delfstoffenwinning	-6,3	-4,9	-2,8	-0,6	1,8	0,0	-1,3	-2,0
Industrie	-0,6	-0,5	-0,6	-0,8	-1,3	-2,0	-2,5	-2,8
Energie en water	-2,5	-2,3	-2,2	-1,6	-1,3	-3,2	-3,6	-2,2
Bouwnijverheid	1,3	1,3	1,3	1,3	0,8	-0,2	-1,5	-3,2
Handel, horeca en reparatie	2,2	2,1	1,8	1,4	1,1	0,9	0,9	-0,3
Vervoer en communicatie	2,5	2,4	2,1	1,1	0,1	-0,8	-1,3	-1,3
Financiële en zakelijke diensten	1,9	1,5	0,9	-0,4	-0,2	-0,2	-1,0	-2,3
Overheid	1,0	1,0	1,8	1,6	1,8	2,1	2,3	2,0
Zorg en overige diensten	3,0	2,0	2,2	2,3	3,1	4,0	4,1	3,9
Vrouwen	3,5	3,5	3,2	2,5	1,8	1,6	1,5	1,5
Landbouw en visserij	0,3	2,4	0,6	4,2	4,0	-0,7	-1,2	1,0
Delfstoffenwinning	-2,3	3,4	6,2	4,0	3,4	1,8	1,4	0,1
Industrie	2,8	2,5	1,6	-0,8	-2,7	-3,2	-3,1	-3,2
Energie en water	-3,0	-2,5	-1,7	1,8	6,3	7,9	4,1	4,4
Bouwnijverheid	15,2	11,1	7,8	0,9	-2,9	-1,6	0,3	-0,2
Handel, horeca en reparatie	3,0	2,2	1,7	1,3	0,6	0,0	-0,4	-0,7
Vervoer en communicatie	4,4	3,2	2,3	1,1	-0,3	-0,8	-2,3	-2,8
Financiële en zakelijke diensten	1,7	1,5	1,6	0,2	-1,1	-1,6	-1,9	-1,7
Overheid	5,3	5,8	5,0	4,9	5,0	6,0	6,1	5,6
Zorg en overige diensten	4,2	5,0	5,2	5,0	4,8	5,1	5,3	5,2

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.1.4
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak

	2001*			2002*				2003*
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>1 000 arbeidsjaren</i>								
Totaal	5 798	5 814	5 800	5 813	5 844	5 829	5 794	5 782
Landbouw en visserij	91	93	90	84	92	93	90	84
Delfstoffenwinning	8	8	8	8	8	8	8	8
Industrie	935	934	932	927	919	910	905	898
Energie en water	34	33	33	33	34	33	33	33
Bouwnijverheid	413	422	422	406	415	420	415	394
Handel, horeca en reparatie	1 108	1 100	1 090	1 109	1 116	1 103	1 091	1 100
Vervoer en communicatie	386	393	394	389	386	390	387	383
Financiële en zakelijke diensten	1 207	1 206	1 197	1 195	1 199	1 191	1 173	1 163
Overheid	751	751	758	768	774	776	783	793
Zorg en overige diensten	865	873	877	893	900	905	910	925
Mannen	3 707	3 713	3 698	3 695	3 720	3 710	3 678	3 652
Landbouw en visserij	70	71	69	64	70	71	69	64
Delfstoffenwinning	7	7	7	7	7	7	7	7
Industrie	748	749	748	745	738	733	729	723
Energie en water	29	28	28	28	28	28	27	28
Bouwnijverheid	388	397	395	382	391	395	389	369
Handel, horeca en reparatie	672	667	659	672	677	671	662	668
Vervoer en communicatie	295	300	301	297	296	297	297	293
Financiële en zakelijke diensten	747	745	740	738	746	742	729	719
Overheid	473	473	475	478	482	483	486	488
Zorg en overige diensten	277	275	276	284	285	283	285	293
Vrouwen	2 091	2 101	2 102	2 119	2 124	2 119	2 115	2 130
Landbouw en visserij	21	22	21	19	22	22	21	19
Delfstoffenwinning	1	1	1	1	1	1	1	1
Industrie	187	185	184	183	181	177	176	176
Energie en water	5	5	5	5	5	6	5	5
Bouwnijverheid	25	26	26	25	24	25	26	25
Handel, horeca en reparatie	436	433	431	437	439	432	429	432
Vervoer en communicatie	91	94	93	92	91	93	91	90
Financiële en zakelijke diensten	459	461	458	457	453	449	443	444
Overheid	278	278	283	290	292	292	297	305
Zorg en overige diensten	588	597	601	609	615	622	626	632
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	2,3	2,2	2,0	1,4	0,8	0,2	-0,1	-0,5
Landbouw en visserij	3,7	2,9	3,0	3,1	1,1	-0,6	-0,3	0,3
Delfstoffenwinning	-5,8	-3,8	-1,7	0,1	2,0	-0,2	-1,3	-1,9
Industrie	0,1	0,1	-0,1	-0,8	-1,7	-2,5	-2,9	-3,1
Energie en water	-2,6	-2,3	-2,1	-1,1	0,1	-0,9	-1,9	-0,9
Bouwnijverheid	2,0	1,8	1,7	1,2	0,4	-0,6	-1,7	-3,1
Handel, horeca en reparatie	2,6	2,3	2,0	1,4	0,8	0,3	0,1	-0,8
Vervoer en communicatie	2,8	2,5	2,2	1,2	0,0	-1,0	-1,6	-1,7
Financiële en zakelijke diensten	2,1	1,9	1,5	0,1	-0,6	-1,3	-2,1	-2,6
Overheid	2,9	3,0	3,2	2,9	3,0	3,3	3,4	3,3
Zorg en overige diensten	4,0	4,0	4,4	4,4	4,0	3,7	3,8	3,6
Mannen	1,4	1,3	1,2	0,7	0,3	-0,1	-0,5	-1,2
Landbouw en visserij	4,6	2,9	3,6	2,6	0,0	-0,5	-0,1	0,0
Delfstoffenwinning	-6,3	-4,9	-2,8	-0,5	2,1	0,1	-1,3	-2,0
Industrie	-0,6	-0,5	-0,6	-0,8	-1,4	-2,1	-2,6	-2,9
Energie en water	-2,5	-2,3	-2,2	-1,6	-1,4	-3,3	-3,7	-2,3
Bouwnijverheid	1,2	1,3	1,3	1,3	0,7	-0,4	-1,7	-3,3
Handel, horeca en reparatie	2,1	2,1	1,8	1,3	0,8	0,5	0,5	-0,6
Vervoer en communicatie	2,4	2,3	2,1	1,2	0,0	-1,0	-1,4	-1,4
Financiële en zakelijke diensten	2,2	1,9	1,3	0,0	-0,2	-0,4	-1,4	-2,6
Overheid	1,1	1,0	1,7	1,6	1,8	2,1	2,2	2,1
Zorg en overige diensten	2,9	1,9	2,1	2,3	2,7	2,9	3,0	3,4
Vrouwen	3,8	3,8	3,5	2,6	1,6	0,8	0,6	0,5
Landbouw en visserij	0,6	3,1	1,2	4,8	4,7	-0,8	-1,0	1,2
Delfstoffenwinning	-2,7	3,2	5,9	4,2	1,3	-2,0	-1,8	-1,0
Industrie	3,0	2,7	1,8	-0,7	-3,1	-4,1	-4,2	-4,0
Energie en water	-3,0	-2,6	-1,8	1,8	8,7	12,7	8,6	6,6
Bouwnijverheid	16,4	11,7	8,3	0,9	-3,9	-3,2	-1,2	-1,0
Handel, horeca en reparatie	3,3	2,7	2,3	1,5	0,8	-0,1	-0,5	-1,1
Vervoer en communicatie	3,9	3,1	2,3	1,3	-0,2	-0,9	-2,3	-2,7
Financiële en zakelijke diensten	1,9	1,9	1,7	0,2	-1,4	-2,6	-3,2	-2,7
Overheid	6,2	6,5	5,7	5,3	5,0	5,2	5,2	5,3
Zorg en overige diensten	4,5	5,1	5,5	5,3	4,6	4,1	4,2	3,7

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

2.2 Vacatures

Tabel 2.2.1
Vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte

	SBI-code	2000	2001				2002				Jaar- mutatie 2001– 2002
		31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 dec.
		x 1 000									
Totaal		204,2	215,6	218,1	170,7	163,9	177,8	162,0	115,1	120,9	–43,0
w.v.											
Particuliere bedrijven ¹⁾		188,8	200,6	201,7	156,1	147,8	162,8	146,0	103,3	107,9	–39,9
Overheid		15,4	15,0	16,4	14,7	16,0	15,1	15,9	11,8	12,9	–3,1
Bedrijfssector											
Landbouw en visserij	01–05	3,8	4,4	3,4	2,7	2,6	4,6	4,0	1,2	1,9	–0,7
Industrie en bouwnijverheid	10–45	43,8	45,2	45,5	35,0	33,8	35,1	31,6	18,7	19,6	–14,2
Commerciële dienstverlening	50–74	112,0	118,7	118,6	88,1	82,0	90,0	82,3	59,2	62,0	–20,0
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	44,6	47,4	50,6	44,9	45,5	48,1	44,1	36,0	37,3	–8,2
Bedrijfstak											
Delfstoffenwinning	10–14	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,1
Industrie	15–37	26,4	24,5	24,8	20,0	18,5	18,4	16,8	11,2	12,3	–6,2
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	0,5	0,7	0,5	0,4	0,6	0,5	0,4	0,4	0,3	–0,3
Bouwnijverheid	45	16,7	19,8	20,1	14,5	14,6	15,8	14,2	6,9	6,8	–7,8
Handel	50–52	35,3	35,3	35,9	26,6	25,9	29,9	27,7	20,7	23,7	–2,2
Horeca	55	7,5	9,3	9,5	8,4	7,4	9,0	9,9	6,7	5,7	–1,7
Vervoer en communicatie	60–64	12,2	11,4	10,7	8,1	7,0	8,2	7,8	5,6	4,8	–2,2
w.o. post en telecommunicatie	64	2,7	2,8	2,1	1,3	1,3	1,2	0,9	0,6	1,1	–0,3
Financiële instellingen	65–67	8,0	8,2	7,5	5,9	7,5	6,0	4,8	3,0	3,4	–4,1
Zakelijke dienstverlening	70–74	49,1	54,4	54,9	39,2	34,2	36,9	32,0	23,2	24,5	–9,8
w.o. computerservice, informatietechnologie	72	8,3	10,7	8,4	6,1	5	4,1	3,3	1,8	2,3	–2,7
Openbaar bestuur	75	9,4	9,8	9,6	9,0	10,0	9,9	9,0	7,3	7,8	–2,1
Onderwijs	80	6,1	5,7	7,0	6,3	6,1	4,3	5,8	3,7	3,5	–2,6
Gezondheids- en welzijnszorg	85	20,6	22,8	23,8	22,2	21,5	24,0	20,9	19,4	19,6	–1,9
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	8,5	9,1	10,3	7,5	7,9	10,0	8,4	5,7	6,4	–1,5
Bedrijfsgrootte											
Bedrijven met 1– 9 werknemers		49,5	54,4	61,1	45,7	44,1	54,0	47,6	28,0	34,6	–9,5
Bedrijven met 10–99 werknemers		63,1	65,0	69,6	52,4	50,4	55,5	51,3	33,8	33,2	–17,1
Bedrijven met 100 werknemers en meer		91,6	96,2	87,4	72,7	69,4	68,3	63,0	53,4	53,1	–16,4

¹⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS Vacature-enquête.

Tabel 2.2.2
Ontstane vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte ¹⁾

	SBI-code	2000	2001				2002				Jaar- mutatie 2001– 2002
		31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 dec.
x 1 000											
Totaal		254	270	273	209	194	213	200	160	162	–32
w.v.											
Particuliere bedrijven ²⁾		237	252	252	189	176	196	182	141	149	–28
Overheid		17	18	20	20	17	17	18	19	13	–4
Bedrijfssector											
Landbouw en visserij	01–05	6	6	4	4	3	6	4	2	3	0
Industrie en bouw nijverheid	10–45	42	49	42	33	30	35	31	20	21	–9
Commerciële dienstverlening	50–74	149	152	160	114	107	115	111	86	92	–14
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	57	62	67	58	54	57	54	52	45	–8
Bedrijfstak											
Delfstoffenwinning	10–14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Industrie	15–37	27	27	27	20	18	19	17	13	13	–4
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Bouwnijverheid	45	14	22	15	12	11	15	13	7	7	–4
Handel	50–52	61	55	52	45	44	43	40	35	38	–5
Horeca	55	11	17	23	16	11	15	19	11	9	–2
Vervoer en communicatie	60–64	15	14	15	10	9	12	12	9	8	–2
w.o. post en telecommunicatie	64	4	3	3	2	2	2	1	1	1	0
Financiële instellingen	65–67	10	9	7	7	8	5	5	4	5	–4
Zakelijke dienstverlening	70–74	52	56	63	37	34	40	35	27	33	–2
w.o. computerservice, informatietechnologie	72	7	9	6	5	4	3	3	2	3	–1
Openbaar bestuur	75	7	9	9	7	9	8	7	6	6	–3
Onderwijs	80	10	9	11	14	8	8	10	12	6	–2
Gezondheids- en welzijnszorg	85	28	32	32	27	27	30	27	26	24	–2
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	12	12	14	9	10	11	11	8	9	–1
Bedrijfsgrootte											
Bedrijven met 1– 9 werknemers		69	76	82	55	54	64	60	38	51	–3
Bedrijven met 10–99 werknemers		80	86	93	69	62	69	67	47	44	–18
Bedrijven met 100 werknemers en meer		104	108	97	85	77	79	73	74	67	–11

¹⁾ In het kwartaal eindigend op aangegeven datum.

²⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS Vacature-enquête.

Tabel 2.2.3
Vervulde vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte ^{1) 2)}

	SBI-code	2000	2001				2002				Jaar- mutatie 2001– 2002
		31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 dec.
x 1 000											
Totaal		233	258	270	256	200	199	216	207	156	–45
w.v.											
Particuliere bedrijven ³⁾		217	241	251	234	185	181	199	184	144	–40
Overheid		16	18	19	22	16	18	17	23	12	–4
Bedrijfssector											
Landbouw en visserij	01–05	5	6	5	5	3	4	5	5	3	–1
Industrie en bouwnijverheid	10–45	41	48	42	43	31	33	34	33	20	–11
Commerciële dienstverlening	50–74	136	145	160	145	113	107	119	109	89	–24
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	52	60	64	63	53	55	58	61	44	–9
Bedrijfstak											
Delfstoffenwinning	10–14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Industrie	15–37	26	28	26	25	19	19	19	18	12	–7
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Bouwnijverheid	45	15	19	15	18	11	14	15	14	7	–4
Handel	50–52	57	55	51	54	44	39	42	42	35	–9
Horeca	55	11	15	23	17	12	13	18	14	10	–2
Vervoer en communicatie	60–64	16	15	15	13	10	10	12	11	8	–2
w.o. post en telecommunicatie	64	4	3	3	3	2	2	1	1	1	–1
Financiële instellingen	65–67	8	9	8	8	7	7	6	5	4	–3
Zakelijke dienstverlening	70–74	45	51	62	53	39	37	40	35	31	–8
w.o. computerservice, informatietechnologie	72	5	7	9	7	6	4	4	4	3	–3
Openbaar bestuur	75	7	8	9	8	8	8	8	7	5	–2
Onderwijs	80	9	9	10	14	8	10	9	15	6	–2
Gezondheids- en welzijnszorg	85	26	30	31	29	28	28	30	28	24	–3
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	10	12	13	12	9	9	12	11	8	–1
Bedrijfsgrootte											
Bedrijven met 1– 9 werknemers		59	71	76	71	56	54	66	58	44	–11
Bedrijven met 10–99 werknemers		77	84	88	87	64	64	71	65	44	–20
Bedrijven met 100 werknemers en meer		97	103	106	99	81	80	78	84	67	–14

¹⁾ Het aantal vervulde vacatures is inclusief het aantal vervallen vacatures.

²⁾ In het kwartaal eindigend op aangegeven datum.

³⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS Vacature-enquête.

2.3 Werkloosheid

Tabel 2.3.1
Werkloze beroepsbevolking ¹⁾

	Dec.– Febr.	Jan.– Mrt.	Febr.– Apr.	Mrt.– Mei	Apr.– Juni	Mei– Juli	Juni– Aug.	Juli– Sept.	Aug.– Okt.	Sept.– Nov.	Okt.– Dec.	Nov.– Jan.
<i>x 1 000</i>												
2000*	260	269	275	274	269	281	278	276	268	269	262	259
2001*	273	277	262	236	232	245	249	255	235	242	240	248
2002*	270	282	290	272	287	309	325	322	313	315	318	321
2003*	343	377	392									
<i>Verandering t.o.v. een jaar eerder</i>												
2001*	13	8	–13	–38	–37	–36	–29	–21	–33	–27	–22	–11
2002*	–3	5	28	36	55	64	76	67	78	73	78	73
2003*	73	95	102									
<i>Na verwijdering van seizoensinvloeden</i>												
2000*	255	259	267	283	277	274	265	269	275	276	272	268
2001*	268	267	254	245	239	239	236	248	242	250	250	257
2002*	265	271	282	280	295	303	312	315	320	322	328	330
2003*	338	367	385									

¹⁾ Werkloze beroepsbevolking van 15–64 jaar.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking en Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.3.2
Werkloze beroepsbevolking ¹⁾

	2001*	2002*							2003*		
	Nov.-Jan.	Dec.-Febr.	Jan.-Mrt.	Febr.-Apr.	Nov.-Jan.	Dec.-Febr.	Jan.-Mrt.	Febr.-Apr.			
<i>x 1 000</i>											
Totaal	248	270	282	290	321	343	377	392			
15–24 jaar	61	66	64	63	69	75	85	90			
25–44 jaar	122	131	146	150	168	183	199	205			
45–64 jaar	64	72	72	76	84	85	93	97			
Man	102	119	129	136	166	179	200	206			
15–24 jaar	31	35	36	43	43	45	48	50			
25–44 jaar	46	55	63	84	84	93	105	105			
45–64 jaar	25	29	30	39	39	41	47	51			
Vrouw	145	151	152	154	156	164	178	187			
15–24 jaar	30	31	28	28	27	30	36	40			
25–44 jaar	76	77	83	83	84	90	95	100			
45–64 jaar	39	43	41	43	45	44	47	47			
Werkloosheidspercentage ²⁾											
Totaal	3,4	3,7	3,8	3,9	4,3	4,6	5,1	5,3			
15–24 jaar	7,0	7,5	7,4	7,3	7,9	8,6	9,7	10,2			
25–44 jaar	3,0	3,2	3,6	3,7	4,1	4,5	4,9	5,0			
45–64 jaar	2,7	3,1	3,0	3,2	3,4	3,4	3,8	3,9			
Man	2,4	2,8	3,0	3,1	3,8	4,1	4,6	4,7			
15–24 jaar	6,7	7,5	7,8	7,7	9,1	9,6	10,5	10,7			
25–44 jaar	2,0	2,3	2,7	2,8	3,6	4,0	4,5	4,5			
45–64 jaar	1,7	1,9	2,0	2,2	2,5	2,7	3,0	3,3			
Vrouw	4,8	5,0	5,0	5,1	5,0	5,3	5,7	6,0			
15–24 jaar	7,3	7,5	6,9	6,9	6,6	7,4	8,7	9,6			
25–44 jaar	4,4	4,4	4,8	4,8	4,7	5,1	5,4	5,7			
45–64 jaar	4,6	5,0	4,7	4,9	4,9	4,7	5,0	5,0			

¹⁾ Werkloze beroepsbevolking van 15–64 jaar naar geslacht en leeftijd, niet voor seizoen gecorrigeerde cijfers.

²⁾ Werklozen in % van de beroepsbevolking.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking en Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.3.3
Geregistreerde werklozen naar geslacht, leeftijd en duur van inschrijving, driemaandsgemiddelden ¹⁾

	2001		2002			2003		
	december	januari	februari	maart	december	januari	februari	maart
<i>x 1 000</i>								
Leeftijd en geslacht								
Totaal	146	152	162	167	196	215	241	243
16–24 jaar	22	21	20	22	26	31	35	34
25–34 jaar	38	39	46	45	51	58	68	69
35–64 jaar	86	92	96	100	119	127	139	140
Man	75	82	83	86	113	123	139	138
16–24 jaar	11	12	11	12	16	18	20	19
25–64 jaar	64	70	71	74	97	105	119	119
Vrouw	71	70	79	81	83	92	102	105
16–24 jaar	11	8	8	10	10	13	15	15
25–64 jaar	60	62	71	72	73	79	87	91
Duur inschrijving en geslacht ²⁾								
Korter dan 1 jaar	94	102	110	113	136	154	174	175
man	49	56	56	59	80	90	102	101
vrouw	45	46	54	53	57	64	72	74
1 jaar of langer	52	50	52	55	60	61	67	68
man	26	26	27	27	34	33	37	37
vrouw	26	24	25	28	26	28	30	31

¹⁾ Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand. Niet voor seizoen gecorrigeerde cijfers.

²⁾ Duur inschrijving volgens registratie bij Centra voor werk en inkomen; het betreft een onafgebroken periode van inschrijving.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.4
Geregistreerde werklozen ¹⁾ van 16–64 jaar naar landsdeel en de 4 grote gemeenten ²⁾

	2001	2002				2003	2002	2003
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	1e kwartaal	1e kwartaal
<i>x 1 000</i>						<i>% van de beroepsbevolking</i>		
Nederland	135	162	163	172	182	241	2,2	3,2
Noord-Nederland	22	26	23	23	25	34	3,5	4,6
Oost-Nederland	30	28	29	31	37	46	1,9	3,0
West-Nederland	53	73	77	81	77	106	2,1	3,0
Zuid-Nederland	31	34	35	38	43	55	2,1	3,3
Vier grote gemeenten	24	35	35	39	34	49	3,5	5,0

¹⁾ Niet voor seizoeninvloeden gecorrigeerd.

²⁾ Noord-Nederland: Groningen, Friesland, Drenthe;
 Oost-Nederland: Overijssel, Flevoland, Gelderland;
 West-Nederland: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland;
 Zuid-Nederland: Noord-Brabant, Limburg;
 4 grote gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.5
Ingeschreven personen van 16–64 jaar naar arbeidspositie volgens de Enquête Beroepsbevolking

	2001			2002				2003
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>x 1 000</i>								
Totaal ¹⁾	579	553	571	593	572	572	606	659
Geregistreerde werklozen	132	141	135	162	163	172	182	241
Werkzame beroepsbevolking	203	179	180	175	160	164	176	173
Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt	244	233	255	256	248	237	248	245
<i>% van ingeschreven personen</i>								
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
Geregistreerde werklozen	23	25	24	27	29	30	30	37
Werkzame beroepsbevolking	35	32	32	30	28	29	29	26
Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt	42	42	45	43	43	41	41	37

¹⁾ De hier vermelde aantallen volgens de registratie zijn bepaald uit het maandelijks door het Centrum voor werk en inkomen aan het CBS ter beschikking gestelde database-stand (het zgn. Gis-bestand).

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.6
Werkzoekenden zonder baan ¹⁾; maandcijfers seizoensgecorrigeerd

	2000	2001	2002*	2002*					2003*			
				aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april
<i>in % van de beroepsbevolking</i>												
België	6,9	6,7	7,3	7,3	7,3	7,4	7,5	7,6	7,7	7,7	7,8	.
Denemarken	4,4	4,3	4,5	4,6	4,7	4,7	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1	.
Duitsland	7,8	7,7	8,2	8,3	8,3	8,4	8,4	8,5	9,0	9,2	9,3	9,4
Finland	9,8	9,1	9,1	9,2	9,1	9,0	9,0	8,9	9,0	9,1	9,1	.
Frankrijk	9,3	8,5	8,7	8,8	8,8	8,8	8,9	8,9	9,0	9,1	9,1	.
Griekenland	11,0	10,4	9,9	9,9	9,9	9,6	9,6	9,6	.	.	.	.
Ierland	4,3	3,9	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5	4,6
Italië	10,4	9,4	9,0	9,0	9,0	8,9	8,9	8,9	9,0	9,0	.	.
Luxemburg	2,3	2,0	2,4	2,5	2,5	2,6	2,6	3,2	3,3	3,4	.	.
Nederland	2,8	2,4	2,7	2,8	2,8	3,0	3,0	3,1	3,4	3,6	.	.
Oostenrijk	3,7	3,6	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,4	4,3	4,2	4,3	4,3
Portugal	4,1	4,1	5,1	5,2	5,4	5,8	6,1	6,3	6,6	6,8	7,0	.
Spanje	11,3	10,6	11,4	11,5	11,5	11,6	11,6	11,7	11,4	11,4	11,4	11,4
Verenigd Koninkrijk	5,4	5,0	5,1	5,2	5,2	5,1	5,1	4,9	5,0	5,1	.	.
Zweden	5,6	4,9	4,9	4,7	5,0	5,0	5,1	5,1	5,4	5,2	5,3	.
EU-15	7,8	7,3	7,6	7,6	7,7	7,7	7,7	7,8	7,8	7,9	7,9	.
Verenigde Staten	4,0	4,8	5,8	5,8	5,7	5,8	5,9	5,9	5,7	5,8	5,8	6,0
Japan	4,7	5,0	5,4	5,4	5,5	5,5	5,3	5,5	5,5	5,2	5,3	.

¹⁾ Het betreft personen zonder werk die betaald werk zoeken en onmiddellijk voor een werkkring beschikbaar zijn (werkloosheid volgens de ILO-definitie). De maand- en jaarcijfers zijn door Eurostat berekend op grond van het Labour Force Survey van de EU en gegevens over de geregistreerde werkloosheid.

Bron: Eurostat.

2.4 Cao-lonen

Tabel 2.4.1
Cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2002										2003*			
		april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	
1990=100															
Totaal	01–93	142,8	142,9	143,1	144,6	144,7	144,8	145,1	145,1	145,2	146,3	146,4	146,4	146,6	
Leeftijdscategorie															
Jeugd		145,4	145,4	145,4	147,0	147,1	147,1	148,0	147,8	147,9	149,5	149,6	149,6	149,7	
Volwassenen		142,6	142,7	143,0	144,4	144,5	144,6	144,9	144,9	145,0	146,1	146,2	146,2	146,4	
Cao-sector															
Particuliere bedrijven		143,2	143,3	143,7	144,9	145,1	145,2	145,6	145,5	145,5	146,8	146,9	146,9	147,0	
Overheid		141,4	141,4	141,4	142,7	142,7	142,7	142,9	143,3	143,8	144,1	144,1	144,5	144,5	
Gesubsidieerde sector		142,6	142,7	142,9	145,9	145,6	145,6	145,8	145,8	145,8	147,3	147,3	147,3	147,3	
Bedrijfssector ¹⁾															
Landbouw en visserij	01–05	145,3	145,3	145,3	148,4	148,4	148,7	148,7	148,7	148,7	150,5	150,5	150,5	150,5	
Industrie en bouwnijverheid	10–45	144,8	144,8	145,0	146,5	146,4	146,5	146,6	146,4	146,2	147,9	147,9	148,0	148,5	
Commerciële dienstverlening	50–74	141,8	142,0	142,4	143,5	143,7	143,8	144,4	144,4	144,4	145,5	145,6	145,6	145,6	
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	142,2	142,3	142,4	144,4	144,3	144,3	144,4	144,7	145,0	145,8	145,8	146,0	146,0	
Bedrijfstak ¹⁾															
Industrie	15–37	143,4	143,5	143,6	144,8	144,7	144,8	145,0	144,8	144,5	146,1	146,2	146,3	146,7	
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	141,8	141,8	141,8	141,8	141,8	141,8	142,0	142,0	142,0	142,2	142,2	142,2	143,7	
Bouwnijverheid	45	148,5	148,5	148,9	151,5	151,5	151,5	151,5	151,0	151,0	153,1	153,1	153,1	153,5	
Handel	50–52	142,7	142,8	143,0	144,4	144,4	144,9	145,7	145,5	145,5	146,9	147,0	147,0	147,1	
Horeca	55	144,3	144,3	144,3	144,3	144,3	144,3	144,3	144,3	144,3	147,4	147,4	147,4	147,4	
Vervoer en communicatie	60–64	139,0	139,1	140,4	140,7	140,7	140,6	140,9	140,9	140,9	141,1	141,5	141,5	141,5	
Financiële instellingen	65–67	142,2	142,8	142,8	145,2	146,0	146,0	146,1	146,1	146,4	146,2	146,2	146,2	146,2	
Zakelijke dienstverlening	70–74	141,9	141,9	142,3	143,1	143,5	143,5	144,3	144,4	144,5	145,8	145,8	145,8	145,8	
Openbaar bestuur	75	141,0	141,1	141,1	141,4	141,4	141,4	141,8	142,7	143,5	143,8	143,8	144,0	144,0	
Onderwijs	80	141,1	141,1	141,1	144,0	144,0	144,0	144,0	144,0	144,0	144,0	144,0	144,0	144,0	
Gezondheids- en welzijnszorg	85	143,5	143,6	143,8	147,0	146,7	146,7	146,7	146,7	146,9	148,7	148,7	149,1	149,1	
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	143,8	143,8	143,8	145,2	145,2	145,2	145,4	145,4	145,5	146,1	146,1	146,1	146,3	
Bedrijfsklasse ¹⁾															
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15–16	142,8	142,9	143,3	144,6	144,5	144,9	145,2	145,2	145,2	146,1	146,2	146,3	147,0	
Grafische industrie	22	141,4	141,4	141,4	141,5	141,5	141,5	142,4	142,4	142,4	142,5	142,5	142,5	143,3	
Chemische industrie	24	149,8	149,8	149,8	149,9	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0	150,2	150,2	150,2	151,3	
Metaal- en elektrotechnische industrie	27–35	142,4	142,4	142,4	143,4	143,4	143,4	143,4	143,0	142,3	145,4	145,5	145,5	145,5	
Groothandel	51	140,5	140,6	141,0	142,5	142,5	142,6	143,8	143,8	143,8	145,3	145,3	145,3	145,3	
Detailhandel	52	145,8	145,9	145,9	147,6	147,6	149,0	149,4	149,4	149,4	150,3	150,4	150,4	150,5	
Financiële instellingen en zakelijke dienstverlening	65–74	142,0	142,2	142,4	143,7	144,1	144,1	144,8	144,9	145,0	145,9	145,9	145,9	145,9	
Bankwezen	65	142,4	143,3	143,3	145,4	146,6	146,6	146,6	146,6	146,6	146,3	146,3	146,3	146,3	
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	142,2	142,4	142,4	145,4	145,2	145,2	145,3	145,3	146,8	146,8	146,8	146,8	146,8	

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Tabel 2.4.2
Cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2002										2003*			
		april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	
1990=100															
Totaal	01–93	139,5	139,5	139,8	141,2	141,3	141,4	141,7	141,7	141,8	142,9	143,0	143,0	143,1	
Leeftijdscategorie															
Jeugd		143,6	143,7	143,7	145,2	145,3	145,4	146,3	146,0	146,1	147,7	147,8	147,8	147,9	
Volwassenen		139,2	139,3	139,5	141,0	141,0	141,1	141,4	141,4	141,5	142,6	142,6	142,7	142,8	
Cao-sector															
Particuliere bedrijven		141,3	141,4	141,7	142,9	143,1	143,2	143,6	143,5	143,4	144,7	144,8	144,8	145,0	
Overheid		135,6	135,6	135,6	136,8	136,8	136,8	137,0	137,4	138,0	138,2	138,2	138,6	138,6	
Gesubsidieerde sector		135,4	135,6	135,7	138,6	138,4	138,4	138,5	138,5	138,5	139,9	139,9	139,9	139,9	
Bedrijfssector ¹⁾															
Landbouw en visserij	01–05	142,1	142,1	142,1	145,1	145,1	145,5	145,5	145,5	145,5	147,2	147,2	147,2	147,2	
Industrie en bouwnijverheid	10–45	142,7	142,7	142,9	144,4	144,3	144,4	144,5	144,3	144,1	145,8	145,8	145,9	146,3	
Commerciële dienstverlening	50–74	139,8	140,0	140,4	141,4	141,7	141,8	142,4	142,3	142,4	143,4	143,5	143,5	143,5	
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	135,9	135,9	136,0	137,9	137,8	137,8	138,0	138,2	138,5	139,3	139,3	139,4	139,5	
Bedrijfstak ¹⁾															
Industrie	15–37	141,8	141,8	141,9	143,1	143,1	143,2	143,3	143,1	142,9	144,4	144,5	144,6	145,0	
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	139,2	139,2	139,2	139,2	139,2	139,2	139,4	139,4	139,4	139,5	139,5	139,5	141,1	
Bouwnijverheid	45	145,4	145,4	145,7	148,3	148,3	148,3	148,3	147,8	147,8	149,9	149,9	149,9	150,2	
Handel	50–52	141,0	141,1	141,2	142,7	142,7	143,1	143,9	143,7	143,7	145,2	145,3	145,3	145,3	
Horeca	55	144,2	144,2	144,2	144,2	144,2	144,2	144,2	144,2	144,2	147,2	147,2	147,2	147,2	
Vervoer en communicatie	60–64	137,1	137,3	138,5	138,8	138,8	138,8	139,0	139,0	139,1	139,2	139,6	139,6	139,6	
Financiële instellingen	65–67	135,9	136,5	136,5	138,9	139,6	139,6	139,7	139,7	140,0	139,8	139,8	139,8	139,8	
Zakelijke dienstverlening	70–74	141,1	141,1	141,4	142,2	142,6	142,6	143,4	143,5	143,6	144,9	144,9	144,9	144,9	
Openbaar bestuur	75	135,5	135,7	135,7	135,9	135,9	135,9	136,3	137,2	138,0	138,3	138,3	138,4	138,4	
Onderwijs	80	134,7	134,7	134,7	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	
Gezondheids- en welzijnszorg	85	135,6	135,6	135,8	138,9	138,6	138,6	138,6	138,6	138,8	140,5	140,4	140,8	140,8	
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	139,9	139,9	139,9	141,3	141,3	141,3	141,5	141,5	141,6	142,1	142,1	142,1	142,4	
Bedrijfsklasse ¹⁾															
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15–16	142,6	142,7	143,2	144,4	144,3	144,8	145,0	145,0	145,1	146,0	146,0	146,2	146,8	
Grafische industrie	22	141,5	141,5	141,5	141,6	141,6	141,6	142,5	142,5	142,5	142,5	142,5	142,5	143,4	
Chemische industrie	24	145,4	145,4	145,4	145,5	145,6	145,6	145,6	145,6	145,6	145,7	145,7	145,8	146,8	
Metaal- en elektrotechnische industrie	27–35	141,1	141,1	141,1	142,1	142,1	142,1	142,1	141,7	141,0	144,1	144,2	144,2	144,2	
Groothandel	51	139,5	139,6	140,0	141,5	141,5	141,6	142,8	142,8	142,8	144,2	144,2	144,2	144,2	
Detailhandel	52	142,7	142,8	142,8	144,4	144,5	145,8	146,2	146,2	146,2	147,1	147,2	147,2	147,3	
Financiële instellingen en zakelijke dienstverlening	65–74	139,6	139,7	140,0	141,2	141,7	141,7	142,3	142,4	142,5	143,5	143,5	143,5	143,5	
Bankwezen	65	134,0	134,7	134,7	136,8	137,9	137,9	137,9	137,9	137,9	137,5	137,5	137,5	137,5	
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	140,2	140,3	140,3	143,3	143,1	143,1	143,2	143,2	144,6	144,7	144,7	144,7	144,7	

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Tabel 2.4.3
Contractuele loonkosten per uur inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2002										2003*			
		april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	
		1990=100													
Metaal- en elektrotechnische industrie	27–35	140,9	140,9	140,9	141,9	141,9	141,9	141,9	141,5	140,8	144,5	144,7	144,7	144,7	
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	142,6	142,7	142,7	145,8	145,5	145,5	145,6	145,6	147,1	146,1	146,1	146,1	146,1	
Openbaar bestuur	75	142,4	142,5	142,5	142,8	142,8	142,8	143,2	144,1	145,0	145,5	145,5	145,6	145,6	
Onderwijs	80	144,3	144,3	144,3	147,3	147,3	147,3	147,3	147,3	147,3	147,8	147,8	147,8	147,8	
Gezondheids- en welzijnszorg	85	140,6	140,6	140,8	143,9	143,7	143,7	143,7	143,7	143,8	145,5	145,5	145,9	145,9	

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

2.5 Verdiende lonen en loonkosten

Tabel 2.5.1
Loonkosten per arbeidsjaar naar bedrijfstak

	2001*			2002*				2003*
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>1 000 euro</i>								
Totaal	10,9	8,9	9,4	9,3	11,4	9,3	9,9	9,6
Landbouw en visserij	7,7	6,9	7,1	7,0	8,1	7,2	7,5	7,3
Delfstoffenwinning	17,1	15,3	17,1	17,4	18,0	16,3	18,3	18,4
Industrie	11,3	9,1	9,9	9,5	11,9	9,6	10,3	9,9
Energie en water	14,2	12,0	12,1	12,0	14,7	12,5	12,6	12,4
Bouwnijverheid	10,9	9,0	8,9	9,1	11,5	9,5	9,3	9,6
Handel, horeca en reparatie	8,9	7,4	7,9	7,7	9,4	7,7	8,2	7,9
Vervoer en communicatie	11,6	9,5	10,4	9,9	12,2	9,9	10,9	10,3
Financiële en zakelijke diensten	11,4	9,5	10,3	10,1	12,1	10,0	10,8	10,5
Overheid	13,8	11,1	11,5	11,3	14,2	11,4	11,9	11,6
Zorg en overige diensten	9,5	7,8	8,0	7,9	10,0	8,1	8,3	8,3
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	4,9	4,8	5,3	4,6	5,0	4,6	4,4	3,9
Landbouw en visserij	1,9	6,0	5,8	3,4	5,8	5,1	5,7	3,8
Delfstoffenwinning	5,3	6,9	8,1	4,5	5,5	6,9	6,9	5,5
Industrie	4,6	4,9	4,9	4,3	5,2	5,2	4,4	4,1
Energie en water	5,4	5,0	4,8	4,5	3,7	3,8	3,8	3,2
Bouwnijverheid	6,4	5,8	6,4	5,8	5,2	5,1	4,8	4,7
Handel, horeca en reparatie	3,4	4,4	4,9	4,7	4,9	4,0	3,8	3,4
Vervoer en communicatie	5,1	5,1	5,2	4,6	5,2	4,6	4,8	4,1
Financiële en zakelijke diensten	6,5	5,4	6,4	6,0	6,5	5,6	5,3	3,9
Overheid	5,6	5,3	5,4	3,2	3,0	3,1	3,3	2,7
Zorg en overige diensten	3,6	3,3	4,3	3,8	4,8	4,6	4,9	5,1

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.5.2
Loonkosten naar bedrijfstak

	2001*			2002*				2003*
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>mld euro</i>								
Totaal	63,1	51,9	54,8	53,8	66,7	54,4	57,1	55,6
Landbouw en visserij	0,7	0,6	0,6	0,6	0,8	0,7	0,7	0,6
Delfstoffenwinning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Industrie	10,6	8,5	9,2	8,8	11,0	8,7	9,4	8,9
Energie en water	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4
Bouwnijverheid	4,5	3,8	3,8	3,7	4,8	4,0	3,9	3,8
Handel, horeca en reparatie	9,9	8,2	8,6	8,5	10,4	8,5	8,9	8,7
Vervoer en communicatie	4,5	3,7	4,1	3,9	4,7	3,9	4,2	3,9
Financiële en zakelijke diensten	13,7	11,4	12,3	12,0	14,5	11,9	12,7	12,2
Overheid	10,4	8,3	8,7	8,7	11,0	8,9	9,3	9,2
Zorg en overige diensten	8,3	6,8	7,0	7,1	9,0	7,4	7,6	7,7
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	7,3	7,1	7,5	6,0	5,8	4,9	4,3	3,3
Landbouw en visserij	5,7	9,1	9,0	6,7	7,0	4,5	5,3	4,1
Delfstoffenwinning	-0,8	2,8	6,3	4,6	7,5	6,6	5,5	3,5
Industrie	4,8	5,1	4,8	3,5	3,4	2,5	1,3	0,9
Energie en water	2,6	2,6	2,6	3,3	3,8	2,8	1,9	2,2
Bouwnijverheid	8,5	7,7	8,2	7,1	5,6	4,5	3,0	1,4
Handel, horeca en reparatie	6,1	6,8	7,1	6,2	5,7	4,4	3,9	2,6
Vervoer en communicatie	8,0	7,7	7,5	5,9	5,2	3,6	3,1	2,3
Financiële en zakelijke diensten	8,6	7,3	8,0	6,1	5,8	4,3	3,1	1,2
Overheid	8,7	8,4	8,7	6,2	6,1	6,5	6,8	6,1
Zorg en overige diensten	7,7	7,5	8,9	8,3	9,0	8,5	9,0	8,9

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

2.6 Consumentenprijzen

Tabel 2.6.1
Consumentenprijsindexcijfers, (2000=100)

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
Alle huishoudens													
2000	98,1	98,7	99,4	99,6	99,9	99,8	99,7	100,1	101,2	101,3	101,4	100,8	100,0
2001	101,8	102,6	103,5	104,1	104,4	104,0	104,0	104,3	105,5	105,4	105,3	105,0	104,2
2002	105,9	106,4	107,3	107,7	107,8	107,5	107,4	107,8	108,9	108,7	108,4	108,1	107,6
2003	108,6	109,3	110,2	110,4*									
Alle huishoudens, afgeleid													
2000	98,2	98,7	99,5	99,6	99,9	99,8	99,6	100,0	101,2	101,3	101,3	100,8	100,0
2001	100,8	101,6	102,5	103,0	103,4	103,0	102,9	103,3	104,5	104,3	104,2	104,0	103,1
2002	104,7	105,3	106,1	106,6	106,6	106,3	106,3	106,6	107,7	107,5	107,3	107,0	106,5
2003	107,1	107,8	108,7	108,9*									

Bron: CBS, Consumentenprijzen.

Tabel 2.6.2
Geharmoniseerde consumentenprijsindex (1996=100)

	2000	2001	2002	2002										2003		
				maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.*
België	106,4	109,0	110,7	110,7	110,8	111,0	110,7	109,6	111,2	111,3	111,2	111,0	111,1	110,0	112,3	112,6
Duitsland	104,2	106,2	107,6	107,7	107,6	107,7	107,6	108,0	107,8	107,6	107,5	107,1	108,3	108,2	108,8	109,0
Finland	107,0	109,8	112,0	111,8	112,3	112,5	112,3	111,9	111,9	112,4	112,7	112,3	112,3	112,5	113,5	113,9
Frankrijk	104,4	106,3	108,3	107,8	108,3	108,4	108,4	108,3	108,5	108,7	108,9	108,8	109,0	109,3	110,1	110,6
Griekenland	115,8	120,1	124,8	124,5	125,5	125,8	125,5	123,0	123,2	125,8	126,4	126,5	127,4	126,4	126,1	129,3
Ierland	111,5	116,0	121,5	120,1	121,0	121,7	121,9	121,3	122,0	122,4	122,9	123,0	123,9	123,9	125,1	126,0
Italië	108,4	110,9	113,8	112,8	113,6	113,9	114,0	113,9	113,7	114,3	114,9	115,2	115,5	115,2	114,7	116,1
Luxemburg	107,3	109,9	112,1	111,0	111,6	112,1	112,4	111,7	112,6	113,0	113,5	113,7	113,5	113,2	114,5	115,1
Nederland	108,2	113,8	118,3	117,9	118,7	118,5	118,2	118,0	118,3	119,5	119,4	118,9	118,8	119,5	120,4	121,5
Oostenrijk	104,5	106,9	108,8	108,2	108,7	108,9	108,8	108,7	109,0	108,9	109,2	109,2	109,5	109,7	109,9	110,1
Portugal	109,4	114,2	118,4	116,4	117,4	118,3	118,7	119,0	119,2	119,1	119,8	120,5	120,6	120,7	120,7	120,8
Spanje	109,7	112,8	116,8	115,3	116,9	117,3	117,3	116,5	116,9	117,3	118,4	118,6	119,0	118,5	118,7	119,6
EURO-12	106,0	108,5	110,9	110,4	110,9	111,1	111,1	111,0	111,0	111,3	111,6	111,5	112,0	111,9	112,4	113,1
Denemarken	108,3	110,7	113,4	113,0	113,4	113,5	113,6	113,2	113,4	114,1	114,4	114,3	114,3	114,5	115,3	116,2
Ver. Koninkrijk	105,6	106,9	108,3	107,7	108,1	108,4	108,4	108,1	108,4	108,7	108,9	108,9	109,3	108,6	109,0	109,4
Zweden	104,8	107,6	109,7	109,6	109,9	110,1	109,9	109,3	109,4	110,2	110,6	110,3	110,7	111,0	112,1	112,8
EU-15	106,2	108,6	110,8	110,3	110,8	111,0	111,0	110,8	110,9	111,2	111,5	111,4	111,9	111,7	112,2	112,8
IJsland ¹⁾	110,0	117,3	123,5	123,1	123,0	123,0	123,7	123,9	123,3	123,9	124,4	124,1	124,1	124,3	124,0	125,4
Noorwegen ¹⁾	110,0	113,0	113,9	113,6	113,6	113,8	113,8	113,7	113,3	114,1	114,3	114,7	115,7	117,6	117,9	117,2

¹⁾ De landen IJsland en Noorwegen berekenen eveneens een geharmoniseerde index volgens de uitgangspunten van de Europese Unie (EU). Deze landen zijn echter geen lid van de EU.

2.7 Consumentenvertrouwen

Tabel 2.7.1
Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (oorspronkelijke cijfers)

	2002									2003			
	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei
Consumentenvertrouwen	-17	-21	-24	-27	-31	-33	-32	-30	-34	-36	-38	-38	-35
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	-3	-5	-3	-2	-4	-2	1	2	-3	-3	-1	-1	4
zelfde maand van het afgelopen jaar	-19	-18	-22	-21	-31	-24	-21	-23	-32	-32	-29	-24	-18
Economisch klimaat	-31	-39	-44	-48	-52	-56	-54	-51	-58	-62	-65	-65	-56
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	2	-8	-5	-4	-4	-4	2	3	-8	-4	-2	0	9
zelfde maand van het afgelopen jaar	-11	-10	-16	-13	-52	-15	-9	-15	-40	-43	-41	-32	-25
Koopbereidheid	-7	-9	-11	-12	-17	-18	-17	-17	-18	-19	-19	-20	-20
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	-6	-2	-2	-1	-4	-1	0,7	0,3	-1	-2	0	-1	0
zelfde maand van het afgelopen jaar	-24	-23	-26	-27	-17	-29	-28	-29	-28	-25	-21	-19	-13

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

Tabel 2.7.2
Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (na verwijdering van seizoeninvloeden)

	2002									2003			
	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei
Consumentenvertrouwen	-17	-21	-26	-28	-32	-33	-30	-26	-36	-37	-38	-37	-35
Economisch klimaat	-32	-38	-45	-48	-54	-57	-50	-47	-64	-64	-65	-61	-58
Koopbereidheid	-7	-10	-13	-14	-18	-17	-16	-12	-18	-19	-20	-21	-21

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

Tabel 2.7.3
Houdingen en verwachtingen van consumenten t.a.v. de economische situatie in Nederland en de eigen financiële situatie

	2002									2003			
	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei
Aantal respondenten	961	945	933	904	983	989	1 052	1 019	1 031	1 014	950	1 003	999
%													
1. Economische situatie laatste 12 maanden													
- verbeterd	5	3	2	3	2	2	1	2	1	0	1	0	1
- verslechterd	57	62	67	70	74	81	78	75	79	83	86	85	83
Saldo	-52	-59	-65	-67	-72	-79	-77	-73	-78	-83	-85	-84	-82
2. Economische situatie komende 12 maanden													
- verbeteren	17	16	14	13	12	11	10	12	9	8	7	8	13
- verslechteren	26	35	36	41	44	44	41	41	47	50	52	54	43
Saldo	-9	-19	-23	-29	-32	-33	-31	-28	-39	-42	-44	-45	-30
3. Financiële situatie laatste 12 maanden													
- verbeterd	20	19	18	19	14	14	13	16	15	14	14	14	13
- verslechterd	27	29	30	28	31	30	31	32	33	36	33	34	39
Saldo	-7	-10	-12	-10	-17	-16	-18	-16	-18	-22	-19	-20	-26
4. Financiële situatie komende 12 maanden													
- verbeteren	19	18	18	18	16	14	17	16	15	12	15	13	14
- verslechteren	12	13	13	12	14	15	13	18	21	19	18	17	16
Saldo	6	5	5	6	2	-1	4	-2	-6	-6	-3	-4	-2
5. Gunstige tijd voor aankoop duurzame artikelen													
- gunstige tijd	14	11	10	9	8	7	9	10	13	9	8	7	10
- ongunstige tijd	34	34	37	42	43	43	46	42	41	38	44	44	43
Saldo	-21	-23	-27	-33	-35	-36	-37	-32	-29	-29	-35	-37	-34

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

2.8 Sociale zekerheid

Tabel 2.8.1
Ziekteverzuim exclusief verzuim als gevolg van zwangerschaps- en bevallingsverlof (exclusief overheid)

	SBI- code	2000		2001				2002		
		3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal
		%								
Totaal		5,2	5,6	5,8	5,3	5,1	5,5	5,9	5,4	5,0
Bedrijfssector										
Landbouw en visserij	01–05	3,7	4,1	3,7	3,3	3,4	3,0	4,3	3,4	3,5
Industrie en bouwnijverheid	10–45	5,5	6,4	6,4	6,0	5,6	6,3	6,6	6,0	5,5
Commerciële dienstverlening	50–74	4,7	4,8	5,0	4,6	4,6	4,8	5,1	4,8	4,5
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	6,5	7,3	7,3	6,8	6,2	6,9	7,4	6,4	5,8
Bedrijfstak										
Delfstoffenwinning	10–14	4,0	4,9	4,6	4,2	3,4	3,9	3,9	3,5	3,0
Industrie	15–37	5,9	6,8	6,9	6,4	6,0	6,8	7,1	6,3	5,8
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	6,0	7,0	7,1	5,8	5,4	5,5	6,7	5,8	5,4
Bouwnijverheid	45	4,8	5,4	5,2	5,1	4,8	5,2	5,5	5,2	4,8
Handel	50–52	4,1	4,3	4,5	4,3	4,2	4,3	4,8	4,6	4,3
Horeca	55	4,3	3,4	3,5	3,7	3,8	3,5	3,3	3,5	3,0
Vervoer en communicatie	60–64	5,3	5,7	5,7	5,2	5,1	5,8	6,1	5,6	5,1
Financiële instellingen	65–67	4,7	5,0	5,7	4,8	4,5	4,7	5,5	4,7	4,2
Zakelijke dienstverlening	70–74	5,1	5,4	5,6	5,0	5,0	5,4	5,5	5,1	4,7
Gezondheids- en welzijnszorg	85	7,2	8,0	8,2	7,6	6,8	7,5	8,0	6,9	6,3
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	4,4	5,2	4,7	4,7	4,1	5,1	5,0	4,7	4,2
Bedrijfsklasse										
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15–16	5,2	6,5	6,3	5,7	5,2	6,0	6,2	5,4	4,9
Grafische industrie	22	4,9	5,6	6,2	5,5	4,7	5,7	5,9	5,3	5,1
Aardolie- en chemische industrie	23–25	5,0	5,8	6,0	5,8	5,0	5,7	6,0	5,3	5,0
Metaal- en elektrotechnische industrie	27–35	5,2	5,9	6,1	5,5	5,2	5,9	6,1	5,3	4,7
Rest industrie ¹⁾		8,0	9,3	9,1	8,9	8,6	9,3	9,8	9,1	8,4
Autohandel en -reparatie	50	3,5	3,7	4,1	3,8	4,0	3,9	3,8	3,5	3,2
Groothandel	51	4,0	4,2	4,5	4,3	4,2	4,5	4,6	4,4	4,1
Detailhandel	52	4,4	4,5	4,6	4,4	4,3	4,2	5,1	5,0	4,7
Openbaar vervoer en wegvervoer	60	5,0	4,9	5,1	4,7	4,3	4,9	5,5	5,7	4,7
Rest vervoer en communicatie	61–64	5,4	6,4	6,2	5,6	5,8	6,5	6,7	5,5	5,6
Schoonmaakbedrijven	747	6,8	6,7	7,2	7,0	6,8	7,5	6,7	6,8	7,0
Rest zakelijke dienstverlening		4,8	5,2	5,3	4,6	4,7	5,0	5,3	4,8	4,3
Ziekenhuizen	8511	6,7	7,6	8,1	7,1	6,3	6,9	7,2	5,9	5,4
Verpleeg- en bejaardentehuizen	8531	7,7	8,9	8,9	8,3	7,4	8,1	8,6	7,5	6,6
Rest gezondheids- en welzijnszorg		7,0	7,5	7,6	7,1	6,7	7,2	7,9	7,0	6,5
Bedrijfsgrootte										
Bedrijven met 1– 9 werknemers		2,9	2,8	2,6	2,8	3,2	3,0	2,5	3,5	3,2
Bedrijven met 10–99 werknemers		4,3	4,8	5,0	4,7	4,4	4,8	4,9	4,4	4,1
Bedrijven met 100 werknemers en meer		6,6	7,6	7,8	7,1	6,6	7,1	7,5	6,5	6,0
Verzekeringsvorm										
Volledig eigen-ricisodrager		6,1	6,8	6,9	6,4	5,9	6,5	6,8	6,0	5,5
Gedeeltelijk herverzekerd		4,8	5,0	5,3	4,8	4,6	4,8	5,0	4,6	4,3
Volledig herverzekerd		3,7	3,9	4,2	3,9	4,0	4,1	4,3	4,5	4,1

¹⁾ Inclusief sociale werkvoorziening.

Bron: CBS, Kwartaalonderzoek ziekteverzuim.

Tabel 2.8.2
Ziekteverzuim inclusief verzuim als gevolg van zwangerschaps- en bevallingsverlof (exclusief overheid)

	SBI- code	2000		2001				2002		
		3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal
		%								
Totaal		5,8	6,3	6,4	6,0	5,7	6,1	6,5	6,0	5,6
Bedrijfssector										
Landbouw en visserij	01–05	4,0	4,4	4,0	3,9	3,7	3,1	4,6	3,6	3,8
Industrie en bouwnijverheid	10–45	5,8	6,6	6,6	6,2	5,8	6,5	6,8	6,2	5,7
Commerciële dienstverlening	50–74	5,2	5,4	5,6	5,2	5,1	5,4	5,8	5,4	5,0
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	7,6	8,4	8,5	8,0	7,3	8,0	8,5	7,5	7,0
Bedrijfstak										
Delfstoffenwinning	10–14	4,1	5,0	4,7	4,3	3,5	4,0	4,1	3,7	3,2
Industrie	15–37	6,2	7,1	7,2	6,7	6,3	7,1	7,4	6,6	6,1
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	6,3	7,3	7,3	6,0	5,6	5,6	7,0	6,0	5,5
Bouwnijverheid	45	4,9	5,5	5,4	5,2	4,9	5,3	5,6	5,3	4,9
Handel	50–52	4,7	4,8	5,0	4,8	4,7	4,8	5,3	5,1	4,9
Horeca	55	4,7	3,8	3,9	4,1	4,1	3,9	3,6	3,8	3,3
Vervoer en communicatie	60–64	5,5	6,0	6,1	5,6	5,4	6,2	6,5	6,0	5,5
Financiële instellingen	65–67	5,5	6,0	6,5	5,6	5,3	5,5	6,4	5,7	5,2
Zakelijke dienstverlening	70–74	5,8	6,1	6,3	5,6	5,6	6,0	6,3	5,7	5,4
Gezondheids- en welzijnszorg	85	8,6	9,5	9,6	9,1	8,2	8,8	9,4	8,3	7,7
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	5,1	5,5	5,2	5,2	4,7	5,4	5,4	5,1	4,7
Bedrijfsklasse										
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15–16	5,7	6,9	6,8	6,1	5,7	6,5	6,5	5,8	5,3
Grafische industrie	22	5,5	6,0	6,8	6,1	5,3	6,4	6,3	5,7	5,6
Aardolie- en chemische industrie	23–25	5,5	6,3	6,4	6,2	5,3	6,0	6,3	5,7	5,4
Metaal- en elektrotechnische industrie	27–35	5,4	6,1	6,3	5,7	5,4	6,1	6,3	5,5	4,9
Rest industrie ¹⁾		8,3	9,6	9,4	9,2	8,9	9,6	10,2	9,4	8,7
Autohandel en -reparatie	50	3,7	4,0	4,3	4,0	4,2	4,1	4,1	3,7	3,4
Groothandel	51	4,3	4,6	4,8	4,7	4,6	4,9	5,0	4,7	4,5
Detailhandel	52	5,1	5,1	5,3	5,1	4,9	4,9	5,8	5,7	5,4
Openbaar vervoer en wegvervoer	60	5,2	5,0	5,3	4,9	4,5	5,3	5,6	5,9	4,8
Rest vervoer en communicatie	61–64	5,8	7,0	6,8	6,2	6,4	7,1	7,3	6,0	6,2
Schoonmaakbedrijven	747	7,3	7,3	7,8	7,7	7,5	8,1	7,5	7,4	7,5
Rest zakelijke dienstverlening		5,6	5,9	6,0	5,3	5,3	5,6	6,1	5,5	5,1
Ziekenhuizen	8511	8,2	9,1	9,7	8,7	7,8	8,5	8,6	7,4	7,0
Verpleeg- en bejaardentehuizen	8531	9,3	10,5	10,4	10,0	8,9	9,5	10,1	9,1	8,1
Rest gezondheids- en welzijnszorg		8,1	8,8	8,9	8,5	7,8	8,3	9,1	8,1	7,7
Bedrijfsgrootte										
Bedrijven met 1– 9 werknemers		3,2	3,2	3,0	3,3	3,5	3,3	2,6	3,6	3,4
Bedrijven met 10–99 werknemers		4,8	5,2	5,4	5,2	4,8	5,2	5,3	4,8	4,5
Bedrijven met 100 werknemers en meer		7,5	8,4	8,6	7,9	7,4	7,9	8,4	7,3	6,8
Verzekeringsvorm										
Volledig eigen-risicodragers		6,8	7,6	7,6	7,1	6,6	7,3	7,6	6,7	6,3
Gedeeltelijk herverzekerd		5,3	5,5	5,8	5,3	5,1	5,2	5,4	5,0	4,7
Volledig herverzekerd		4,1	4,3	4,7	4,4	4,4	4,5	4,7	4,9	4,5

¹⁾ Inclusief sociale werkvoorziening.

Bron: CBS, Kwartaalonderzoek ziekteverzuim.

Tabel 2.8.3
Uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet ¹⁾

	2001		2002				2003	
	nov.	dec.	jan.	febr.	nov.	dec.	jan.	febr.
<i>x 1 000</i>								
Totaal ²⁾	166,3	166,0	177,1	180,8	197,8	204,0	221,3	232,5
Geslacht								
Man	93,2	94,1	102,3	105,3	114,4	119,9	132,6	140,1
Vrouw	73,0	71,9	74,8	75,5	83,3	84,0	88,7	92,4
Leeftijd								
15–24 jaar	6,6	6,8	8,3	8,9	9,8	10,7	13,1	14,9
25–34 jaar	29,9	30,0	33,8	35,0	41,5	43,2	48,2	51,7
35–44 jaar	33,6	34,1	37,3	38,6	45,4	47,3	52,2	55,1
45–54 jaar	32,8	33,0	35,4	36,0	39,9	41,4	45,1	47,2
55–64 jaar	63,3	62,1	62,1	62,1	61,0	61,3	62,6	63,4
Provincie								
Groningen	7,5	7,7	8,7	9,1	8,7	9,3	10,2	10,8
Friesland	8,5	8,8	9,9	10,5	9,8	10,6	12,5	13,2
Drenthe	6,5	6,6	7,5	7,5	7,4	7,9	9,2	9,6
Overijssel	10,3	10,4	11,3	11,4	12,3	12,9	14,4	15,3
Flevoland	3,1	3,1	3,2	3,3	4,0	4,1	4,3	4,6
Gelderland	18,0	18,0	19,0	19,6	21,4	22,0	24,2	25,5
Utrecht	8,8	8,8	9,2	9,3	11,4	11,8	12,4	13,0
Noord-Holland	23,7	23,3	23,9	24,1	28,1	28,5	29,7	31,3
Zuid-Holland	33,6	32,8	34,4	34,9	38,9	39,4	41,6	43,2
Zeeland	4,0	4,0	4,3	4,3	4,1	4,2	4,6	5,0
Noord-Brabant	26,9	26,9	29,0	29,6	32,2	33,4	36,9	38,7
Limburg	14,6	14,8	15,7	16,3	18,3	18,7	20,0	20,9

¹⁾ Niet-beëindigde WW-uitkeringen aan het eind van de verslagperiode.

²⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Sociale zekerheidsstatistieken.

Tabel 2.8.4
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ultimo de verslagperiode

	2001			2002				2003
	oktober	november	december	januari	oktober	november	december	januari
	<i>x 1 000</i>							
Totaal¹⁾	975,0	977,7	981,2	981,5	990,2	991,7	992,8	992,9
Geslacht								
Man	551,1	551,7	552,4	552,1	549,5	549,6	549,5	549,2
Vrouw	423,9	426,0	428,8	429,4	440,7	442,1	443,3	443,6
Leeftijd								
15–24 jaar	31,5	31,6	31,9	31,9	32,9	33,0	33,1	33,1
25–34 jaar	104,3	104,6	105,3	104,9	104,9	105,0	105,2	104,7
35–44 jaar	177,9	178,5	179,5	179,7	181,3	181,7	181,9	181,8
45–54 jaar	289,6	290,1	290,3	289,8	286,6	286,4	286,2	286,0
55–64 jaar	370,6	371,8	373,1	374,1	383,4	384,5	385,4	386,2
Regio								
Groningen	36,5	36,6	36,6	36,6	36,8	36,8	36,8	36,8
Friesland	35,5	35,6	35,6	37,1	37,0	37,0	37,0	37,0
Drenthe	32,3	32,3	32,4	32,4	32,4	32,4	32,4	32,3
Overijssel	68,8	69,0	69,1	69,2	70,0	70,2	70,2	70,2
Flevoland	19,9	20,0	20,1	20,2	20,8	20,9	21,0	21,1
Gelderland	114,0	114,2	114,6	114,6	115,8	115,9	115,9	115,9
Utrecht	65,4	65,4	65,8	66,0	66,8	67,0	67,1	67,1
Noord-Holland	168,8	169,1	170,1	169,9	171,0	171,3	171,5	171,4
Zuid-Holland	162,7	163,1	163,8	163,7	165,3	165,5	165,6	165,5
Zeeland	18,4	18,5	18,7	18,7	19,0	19,1	19,1	19,1
Noord-Brabant	140,2	140,7	141,1	141,1	142,4	142,7	142,9	142,9
Limburg	85,1	85,3	85,6	85,7	86,5	86,6	86,7	86,7
Buitenland	21,1	21,2	21,1	21,0	20,6	20,6	20,6	21,2
Mate van arbeidsongeschiktheid								
Gedeeltelijk (15%–<80%)	271,7	273,3	275,1	276,2	283,0	283,7	284,3	284,8
Volledig (80–100%)	702,9	703,9	705,6	704,8	706,7	707,5	708,0	707,6
Arbeidsongeschiktheidsregeling								
WAO	788,7	790,8	793,7	794,3	799,9	800,9	801,5	801,7
WAZ	56,5	56,8	57,1	56,6	56,7	56,9	57,1	56,8
Wajong	129,9	130,1	130,5	130,7	133,6	134,0	134,2	134,5

¹⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Sociale zekerheidsstatistieken.

Tabel 2.8.5
Uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet ¹⁾

	2001				2002			
	juni	juli	augustus	september	juni	juli	augustus	september
<i>x 1 000</i>								
Totaal ²⁾	326,2	324,9	323,8	322,8	318,3	317,8	317,4	317,2
Geslacht								
Man	135,7	134,7	133,9	133,4	132,7	132,4	132,1	132,1
Vrouw	190,5	190,2	189,8	189,3	185,6	185,4	185,3	185,1
Leeftijd								
15–24 jaar	25,6	25,6	25,4	25,3	26,2	26,5	26,5	26,5
25–34 jaar	74,4	73,9	73,4	72,9	70,5	70,2	70,0	69,9
35–44 jaar	89,1	88,7	88,3	88,0	85,7	85,5	85,4	85,2
45–54 jaar	73,7	73,4	73,2	73,0	71,0	70,9	70,7	70,6
55–64 jaar	63,4	63,4	63,5	63,6	64,9	64,8	64,8	64,9
Duur van de uitkering								
Korter dan 1 jaar	63,6	63,4	63,1	63,3	65,8	66,2	66,3	66,5
1 jaar en langer	262,6	261,5	260,7	259,5	252,5	251,5	251,1	250,8
Leefvorm								
Alleenstaand	177,4	176,7	176,0	175,4	174,5	174,5	174,2	174,1
Alleenstaande ouder	94,1	94,0	93,9	93,6	91,7	91,7	91,7	91,7
(Echt)paar	53,9	53,4	53,1	53,0	51,5	51,0	50,9	50,9
Anders	0,8	0,7	0,7	0,7	0,5	0,6	0,6	0,6

¹⁾ Niet-beëindigde Abw-uitkeringen aan het eind van de verslagmaand aanthuiswonenden jonger dan 65 jaar.

²⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Bijstandskenningsstatistiek.

2.9 Vakverenigingen

Tabel 2.9
Leden van de vakcentrales

	2001	2002			2003	
	1 oktober	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari
	<i>x 1 000</i>					
Totaal ¹⁾	1 800,5	1 781,3	1 785,7	1 787,3	1 777,5	1 750,9
Federatie Nederlandse Vakbeweging	1 226,0	1 230,0	1 231,4	1 233,4	1 226,0	1 225,8
Christelijk Nationaal Vakverbond	355,9	351,4	354,4	354,9	355,2	355,5
Unie mhp	218,7	199,9	199,9	199,0	196,3	169,7

¹⁾ Betreft ledentallen van vakverenigingen aangesloten bij de FNV, het CNV en de Unie mhp.

Bron: CBS, Statistiek van de Vakbeweging, Kwartaalenquête.

3. Technische toelichtingen

3. Technische toelichtingen

Arbeidsrekeningen

Banen en arbeidsvolume van werknemers, loonkosten (tabel 2.1.3, 2.1.4, 2.5.1, 2.5.2)

De Arbeidsrekeningen vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt. Gegevens uit allerlei bronnen worden in een statistisch integratieproces samengebracht om tot zo nauwkeurig mogelijke ramingen van arbeidsmarktgegevens te komen. Belangrijke bronnen voor de Arbeidsrekeningen zijn de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen, de Enquête Beroepsbevolking en de Statistiek Verloonde dagen en Loonsommen van het CBS. Voor het samenstellen van de kwartaalgegevens over werkgelegenheid en lonen is vooral gebruik gemaakt van de uitkomsten uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. Dit onderzoek meet elk kwartaal het aantal banen en de loonsommen van werknemers, op basis van een steekproef bij bedrijven en instellingen.

De hier gepubliceerde gegevens over banen, arbeidsvolume en loonkosten hebben uitsluitend betrekking op werknemers.

Werknemers zijn personen die arbeid verrichten in loondienst. Als werknemer worden alle ingezetenen en niet-ingezetenen beschouwd, die in dienstbetrekking werkzaam zijn (inbegrepen directeuren van NV's en BV's; hun salarissen zijn ook in de loonkosten begrepen).

Een *baan* is een arbeidsplaats die bezet wordt door een werknemer. Met het aantal banen wordt bedoeld het gemiddelde aantal banen in een kwartaal (of in een jaar). Omdat één persoon meerdere banen kan hebben is het aantal banen gelijk of groter dan het aantal werknemers.

Het opgetelde aantal arbeidsuren van alle werknemers (in een kwartaal) wordt het *arbeidsvolume* genoemd. Het arbeidsvolume wordt hier uitgedrukt in arbeidsjaren: dat wordt berekend door alle (voltijd-, deeltijd- en flexibele) banen in een jaar om te rekenen naar voltijdbanen of voltijdequivalenten. Het voltijdequivalent van een baan wordt bepaald door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur, die bij die baan behoort, te delen door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur die bij een voltijdbaan (in de bedrijfstak) behoort. Zo leveren twee halve banen samen één arbeidsjaar op.

De *loonkosten* geven de kosten van de werkgever weer die direct samenhangen met het inzetten van werknemers in het productieproces. Het begrip loonkosten bestaat uit de volgende elementen: lonen en salarissen (inclusief de ingehouden loonbelasting en sociale premies), bijzondere beloningen (zoals vakantietoeslag), loon in natura, onkostenvergoedingen in verband met de dienstbetrekking (zoals kosten woon-werkverkeer) en sociale premies ten laste van de werkgever (betalingen en afdrachten in het kader van de wettelijke en contractuele sociale zekerheid).

De gegevens worden niet voor seizoen gecorrigeerd. Om deze reden worden alleen jaar-op-jaarmutaties van dezelfde kwartalen gepubliceerd.

Wat betreft de gegevens over arbeidsvolume en loonkosten sluiten de Arbeidsrekeningen en de Nationale rekeningen op elkaar aan. Het begrip 'loonkosten' in de Arbeidsrekeningen komt overeen met het begrip 'beloning van werknemers' in de Nationale rekeningen – 'beloning' heeft daar betrekking op de vergoeding voor geleverde arbeid.

Relatie tussen de P-serie bedrijfstakindeling van Nationale rekeningen en SBI 1993

Nationale rekeningen, P-serie	Sbi-code
Landbouw en visserij	01–05
Delfstoffenwinning	10–14
Industrie	15–37
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41
Bouwnijverheid	45
Handel, horeca en reparatie	50–52, 55
Vervoer en communicatie	60–64
Financiële en zakelijke dienstverlening	65–74
Overheid (exclusief overig onderwijs)	75, 80 (exclusief sbi 804)
Zorg en dienstverlening (inclusief overig onderwijs)	85, 90–95 (inclusief sbi 804)

Cao-lonen

(tabel 2.4.1–2.4.3)

Uit de statistiek Indexcijfers van cao-lonen komen elke maand cijfers beschikbaar over de contractuele loon- en arbeidsduurontwikkeling. Deze cijfers hebben betrekking op de loon- en arbeidsduurgegevens zoals die staan vermeld in collectieve arbeidsovereenkomsten en andere collectieve loonregelingen (cao's). Bij dit onderzoek worden geen enquêteformulieren aan bedrijven en instellingen verstuurd, maar wordt gebruik gemaakt van de in cao's opgenomen gegevens.

Hieronder volgt een beknopte toelichting op deze cijfers. Een meer uitgebreide beschrijving kunt u vinden in het *Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 1993, no. 3* en in de publicatie *Arbeid en lonen van werknemers 1993 (CBS 1994)*. Praktische informatie over het gebruik van indexcijfers voor leveringscontracten met een lange doorlooptijd is opgenomen in de brochure *Prijsindexering in leveringscontracten (CBS 1996)*.

Begrippen

De statistiek biedt indexcijfers over de ontwikkeling van

- de cao-lonen;
- de contractuele loonkosten;
- de contractuele arbeidsduur.

Met de *indexcijfers van de cao-lonen* wordt de ontwikkeling van de bruto lonen weergegeven waarop werknemers bij een normale arbeidsduur onvoorwaardelijk recht hebben. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar cao-lonen inclusief bijzondere beloningen en cao-lonen exclusief bijzondere beloningen, en tussen cao-lonen per uur en cao-lonen per maand. Het cao-loon inclusief bijzondere beloningen omvat de volgende elementen:

- het loon voor normale arbeidstijd;
 - alle bindend voorgeschreven, regelmatig betaalde toeslagen;
 - alle bindend voorgeschreven bijzondere (niet maandelijks) beloningen, zoals de vakantietoeslag of de eindejaarsuitkering.
- Uitgesloten zijn dus toeslagen die in de cao's voorwaardelijk zijn gesteld, zoals een leeftijdstoeslag of een toeslag voor ploegen-dienst, en individuele loonstijgingen.

De brutoering van de overhevelingstoeslag (vanaf januari 2001) is zodanig in de indexcijfers verwerkt, dat de brutoering niet leidt tot loonmutaties, voorzover niet van de wettelijke brutoeringsregeling (verhoging van het loon met 1,9 procent met een maximum van 791,85 euro per jaar) is afgeweken.

De *indexcijfers van de contractuele loonkosten* geven de ontwikkeling weer van de loonkosten voor werkgevers. Hiertoe wordt het bovenvermelde cao-loon inclusief bijzondere beloningen uitgebreid met:

- alle wettelijk voorgeschreven sociale lasten (premies voor WAO, WW, wachtgeld en ZFW, uitgezonderd premie ZW) en (t/m 2000) de overhevelingstoeslag;
- alle contractueel aangegane, bindend voorgeschreven sociale lasten (premies voor VUT, (pre)pensioen, bovenwettelijke verzekering voor arbeidsongeschiktheid e.d. en sociale en bedrijfstakingfondsen).

De *indexcijfers van de contractuele arbeidsduur* geven de ontwikkeling weer van de in cao's overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur van volwassen voltijdwerknemers. Deze contractuele arbeidsduur is te beschouwen als het maximaal aantal te werken uren per jaar. Dit wordt berekend door de normale arbeidsduur (zoals vermeld in de cao) te verminderen met het aantal officiële feestdagen (vastgesteld op zes dagen per jaar), het aantal onvoorwaardelijke vakantiedagen en eventuele arbeidsduurverkorting. Met voorwaardelijke arbeidsduurverkorting, bijvoorbeeld vanwege leeftijd of ploegendienst, wordt geen rekening gehouden.

Populatie

Het onderzoek omvat cao's van bedrijven en instellingen uit alle bedrijfstakken en grootteklassen, behalve:

- particuliere huishoudens met personeel in loondienst (Sbi-code 95);
- ambassades, consulaten en internationale gemeenschapsorganen (Sbi-code 99).

Buiten beschouwing blijft de loon- en arbeidsduurontwikkeling van:

- werknemers die geen voltijd baan hebben;
- werknemers die niet onder een cao vallen.

Per cao gemeten loon- en arbeidsduurontwikkelingen worden samengevoegd en gewogen met behulp van loonsommen waarin ook werknemers die geen voltijd baan hebben én werknemers die niet onder een cao vallen zijn meegenomen. Er wordt dus verondersteld dat de cao-loonmutaties ook betrekking hebben op werknemers die in deeltijd werken of die niet onder de werkingssfeer van een cao vallen. In 1990, het basisjaar van de huidige reeks indexcijfers, hadden twee van de drie werknemers een voltijd baan en viel ongeveer driekwart van alle werknemers onder de werkingssfeer van een cao.

Beschikbare cijfers

De indexcijfers zijn in een aantal varianten beschikbaar:

- cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen;
- cao-lonen per maand exclusief bijzondere beloningen;
- cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen;
- contractuele loonkosten per uur inclusief bijzondere beloningen;
- jaarlijkse contractuele arbeidsduur van volwassen voltijdwerknemers.

De indexcijfers van de cao-lonen per maand ontwikkelen zich onafhankelijk van wijzigingen in de arbeidsduur (normale arbeidsduur, verlofdagen en arbeidsduurverkorting). Deze wijzigingen zijn wel van invloed op de indexcijfers van de cao-lonen per uur, de contractuele loonkosten per uur en natuurlijk de jaarlijkse contractuele arbeidsduur.

Een uitsplitsing van de indexcijfers van de cao-lonen is beschikbaar naar categorie werknemers (jeugd en volwassenen), cao-sector (particuliere bedrijven, overheid en gesubsidieerde sector) en economische activiteit (bedrijfssector, bedrijfstak en -klasse). De indexcijfers van de contractuele loonkosten zijn beschikbaar naar economische activiteit en die van de contractuele arbeidsduur naar cao-sector en economische activiteit.

In de indexcijfers zijn regelingen verwerkt die op het moment van samenstellen van de cijfers bekend waren. Daarna kunnen de gegevens nog wijzigen als cao's met terugwerkende kracht worden

afgesloten. De eerst gepubliceerde indexcijfers zijn daarom vaak lager dan de later gepubliceerde voorlopige en definitieve indexcijfers. De gegevens van een kalenderjaar worden definitief vastgesteld, als alle cao's zijn afgesloten, maar uiterlijk in de maand mei van het daarop volgende jaar.

Voor een correct gebruik dienen indexcijfers van eenzelfde status te worden gehanteerd. Dit betekent dus dat eerst gepubliceerde cijfers vergeleken moeten worden met eerst gepubliceerde, voorlopige met voorlopige en definitieve met definitieve cijfers.

Methode

Om een goed beeld van de contractuele loon- en arbeidsduurontwikkeling te krijgen, is het niet nodig alle cao's waar te nemen. Enkele uitzonderingen daargelaten worden alleen cao's waargenomen die voor minstens 500 werknemers gelden én loontabellen bevatten. Van deze cao's worden niet alle loon- en arbeidsduurgegevens verwerkt, maar enkele representatieve meetpunten (zwaartepunten): ruim 8 100 voor de reeks 1990=100. De veranderingen per meetpunt worden in een aantal stappen samengevoegd tot te publiceren uitkomsten.

Eenmaal per tien jaar wordt het aantal meetpunten vastgesteld. De keuze van de meetpunten is gebaseerd op de verdeling van de werknemers over de loonschalen in het basisjaar. Informatie over deze verdeling wordt via een eenmalig onderzoek verkregen. Daarbij wordt ook het gewicht (loonsommen) van de meetpunten per cao vastgesteld. Deze gewichten blijven constant totdat het basisjaar wordt aangepast. Door het constant houden van deze gewichten hebben veranderingen in de samenstelling van de werknemerspopulatie per cao (zoals de leeftijdsopbouw) geen invloed op de indexcijfers. De gewichten per bedrijfsklasse en cao-sector worden wel ieder jaar aangepast. Hierdoor zijn verschuivingen in de aantallen werknemers naar bedrijfsklasse en cao-sector wel van invloed op de indexcijfers.

Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993)

Voor de indeling van bedrijven naar economische activiteit wordt de Standaard bedrijfsindeling van 1993 (SBI 1993) gebruikt. Dit is een CBS-indeling waarbij de economische activiteit van een bedrijf of instelling gekenmerkt wordt door het voortgebrachte product, de in het productieproces gebruikte grondstoffen en hulpdiensten, en de aard van het productieproces. De SBI heeft een hiërarchische opbouw. Het hoogste niveau is een indeling in vier bedrijfssectoren. Deze bedrijfssectoren zijn onderverdeeld in zestien bedrijfstakken, die op hun beurt weer gesplitst zijn in bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. De cijfercodes die voor de indeling worden gebruikt vormen niet altijd een aaneensluitende reeks. Het ontbreken van bepaalde codes betekent dus niet automatisch dat deze groepen in de statistiek ontbreken. In de tabellen worden de uitkomsten gedetailleerd naar de vier bedrijfssectoren, alle waargenomen bedrijfstakken met uitzondering van de bedrijfstak delfstofwinning, en een selectie van de belangrijkste bedrijfsklassen.

Consumentenprijsindex

(tabel 2.6.1–2.6.2)

Maandelijks berekent en publiceert het CBS de consumentenprijsindex (CPI). De CPI geeft de prijsontwikkeling weer van goederen en diensten die huishoudens aanschaffen voor consumptie. De CPI is een belangrijke maatstaf voor de inflatie en wordt veel gebruikt door het bedrijfsleven en de overheid, onder andere bij loononderhandelingen, de indexering van huren en lijfrenten en voor de aanpassing van belastingtabellen.

De inflatie wordt gemeten als de procentuele stijging van de CPI in een bepaalde periode ten opzichte van dezelfde periode van het voorgaande jaar.

De CPI geeft de prijsontwikkeling weer van goederen en diensten die het gemiddelde huishouden in Nederland in een basisjaar heeft aangeschaft voor consumptie. Dit pakket goederen en diensten wordt ook wel het (boodschappen)mandje genoemd. Tot dit mandje behoren onder andere de dagelijkse boodschappen, uitgaven voor duurzame consumptiegoederen zoals wasmachines en auto's, huur, school- en collegegeld en consumptiegebonden belastingen zoals onroerendezaakbelasting en motorrijtuigenbelasting. Niet alle uitgaven tellen mee bij de berekening van de CPI. De inkomstenbelasting, sociale premies en uitgaven voor verzekerde medische zorg zijn daar voorbeelden van.

Wanneer de eigenschappen van een artikel uit het boodschappenmandje wijzigen of het artikel niet meer in de winkel verkrijgbaar is, wordt de prijsontwikkeling van een vergelijkbaar artikel gevolgd. Zo'n vervangend product verschilt vaak in kwaliteit. Om dan toch een juist prijsindexcijfer te bepalen wordt voor dit kwaliteitsverschil gecorrigeerd. Zo wordt alleen de 'zuivere' prijsstijging gemeten.

Basisjaar

De CPI geeft het prijsniveau weer van het mandje ten opzichte van de gemiddelde prijs in een bepaald jaar: het zogenoemde basisjaar. Vanaf 2003 is dat basisjaar 2000.

De uitgaven van huishoudens kunnen in de loop van de tijd veranderen, bijvoorbeeld doordat er nieuwe producten op de markt komen of omdat de samenstelling van de bevolking anders wordt. Ook een verandering in het welvaartsniveau kan een ander kooppatroon tot gevolg hebben. Wanneer het mandje van de CPI niet meer aansluit bij het bestedingspatroon van de consument, kiest het CBS een recenter basisjaar. Dat heet een basisverlegging. In het verleden werd om de 5 jaar een nieuw basisjaar gekozen. Om sneller wijzigingen in het consumptiepatroon van de consumenten in de CPI tot uitdrukking te brengen, wordt vanaf 2004 overgegaan op een jaarlijkse basisverlegging. Dit houdt een belangrijke kwaliteitsverbetering van de CPI in.

Referentiejaar

In 2003 heeft de aanduiding 2000=100 nog twee betekenissen. Het geeft aan dat het indexcijfer betrekking heeft op het boodschappenmandje van 2000 en dat het prijsniveau van dat jaar uitgangspunt is voor de berekening van het indexcijfer.

Vanaf 2004 is alleen de tweede betekenis nog van toepassing.

Voorbeeld:

Als het CBS bijvoorbeeld in 2002 het consumentenprijsindexcijfer 105 publiceert met als basisjaar 2000, dan betekent dit dat men voor het pakket goederen en diensten in 2002 5 procent duurder uit is dan in 2000.

Met ingang van januari 2003 worden de prijzen vergeleken met het niveau van het jaar 2000. Het referentiejaar van de reeks is dan 2000. Dit wordt weergegeven met de toevoeging 2000=100.

Vanaf 2004 wordt het mandje elk jaar geactualiseerd. Voor de berekening van het indexcijfer blijft echter het jaar 2000 het referentiejaar.

Vanaf 2004 zal het CBS een geschakelde CPI-reeks publiceren met als referentiejaar 2000. Deze geschakelde reeks wordt opgebouwd uit deelreeksen die zijn gebaseerd op verschillende mandjes. Voor het berekenen van het inflatiecijfer heeft dit geen gevolgen. Het samenstellen van deelindexcijfers van bepaalde artikelgroepen wordt hierdoor echter iets lastiger vanaf 2004. Op aanvraag verleent het CBS hierbij ondersteuning.

Geharmoniseerde Consumentenprijsindex

Het CBS stelt sinds maart 1997, naast de nationale consumentenprijsindex, ten behoeve van de Europese Unie (EU) ook de geharmoniseerde consumentenprijsindex van Nederland samen. De geharmoniseerde index dient voor vergelijkingen binnen de Europese Unie, maar is minder geschikt om de nationale inflatie weer te geven.

De consumentenprijsindex voor de monetaire unie (EURO-12, CPIMU) geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer in de landen die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie, ofwel de Eurozone. Tot december 2000 waren dat 11 lidstaten. Vanaf januari 2001 heeft de CPIMU betrekking op de Eurozone inclusief het nieuw toetredende Griekenland.

De EU-15 geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer van de 15 lidstaten van de Europese Unie.

Geharmoniseerde index versus nationale consumentenprijsindex

Het belangrijkste verschil tussen de geharmoniseerde index en de nationale consumentenprijsindex betreft de consumptiepakketten waarop zij betrekking hebben. Wonen in een eigen huis (huurwaarde), consumptiegebonden belastingen (onroerendezaakbelasting, motorrijtuigenbelasting e.d.) en contributies aan sportverenigingen, maatschappelijke organisaties e.d. worden bijvoorbeeld wel meegenomen in de nationale index, maar niet in de geharmoniseerde. Anderzijds is bij de geharmoniseerde index een groter deel van de kosten van de gezondheidszorg inbegrepen dan in de nationale index.

Een ander verschil tussen beide indices is dat in de nationale index de prijsstijgingen van de particuliere consumptie van Nederlanders in het buitenland wordt meegenomen. Daarentegen weegt in de geharmoniseerde index de particuliere consumptie van buitenlanders in Nederland mee.

Wijzigingen in de geharmoniseerde index vanaf januari 2000

Met ingang van januari 2000 is de dekking van de geharmoniseerde index uitgebreid. Daarbij is zowel het inbegrepen pakket goederen en diensten uitgebreid als de bevolking waarop de index betrekking heeft.

De volgende artikelen zijn toegevoegd:

- Afvalstoffenheffing en rioolrecht;
- Een deel van de gezondheidszorg. Inbegrepen waren al een aantal niet onder een verzekering vallende uitgaven. Daaraan zijn toegevoegd medische artikelen en diensten, welke zijn geconsumeerd door particulier verzekerden, ook als deze door de particuliere verzekeraar zijn vergoed. Niet inbegrepen zijn echter ziekenhuisdiensten. Ook is niet inbegrepen de medische consumptie van personen welke onder de Ziekenfondswet verzekerd zijn, en welke door het ziekenfonds wordt betaald;
- Collegegelden en les gelden;
- Eigen bijdragen aan de kinderopvang in crèches en dergelijke;
- Diensten van de ziektekostenverzekeraars;
- Schadeverzekeringen, maar geen levensverzekeringen.

De geharmoniseerde consumentenprijsindex heeft tot december betrekking gehad op de consumptie van Nederlandse ingezetenen binnen Nederland. Uitgesloten was de consumptie van bewoners van institutionele huishoudens. Ook consumptie in het buitenland is in de berekening uitgesloten. De dekking van de geharmoniseerde index is op twee punten uitgebreid:

- De consumptieve uitgaven van niet-ingezetenen, welke binnen Nederland worden gedaan, worden meegenomen. Bijvoorbeeld uitgaven van buitenlandse toeristen in Nederlandse hotels.
- De consumptieve uitgaven van bewoners van instellingen en tehuizen. Het gaat hierbij niet om de kosten van bijvoorbeeld de zorg die een bejaardentehuis aan de bewoners biedt, maar om de persoonlijke uitgaven voor goederen en diensten die niet door het thuis worden verstrekt.

Wijzigingen in de geharmoniseerde index vanaf januari 2001

Per januari 2001 wordt de dekking van de geharmoniseerde index weer verder uitgebreid. De volgende artikelen zijn toegevoegd:

- Een deel van de gezondheidszorg, namelijk ziekenhuisdiensten. Een aantal niet onder een verzekering vallende uitgaven in verband met ziekte was al vanaf de start van de geharmoni-

seerde index daarbij inbegrepen. In januari 2000 zijn daar aan toegevoegd medische artikelen en diensten, welke zijn geconsumeerd door particulier verzekerden, ook als deze door de particuliere verzekeraar worden vergoed. Niet inbegrepen waren echter ziekenhuisdiensten. Deze zijn nu toegevoegd.

De medische consumptie van mensen die onder de Ziekenfondswet verzekerd zijn en welke door het ziekenfonds wordt betaald, is niet inbegrepen in de geharmoniseerde index.

- Sociale bescherming. Hieronder worden verstaan allerlei soorten zorg voor ouderen, gehandicapten, kinderen en andere groepen. Meer concreet omvat het de eigen bijdragen die deze groepen betalen voor het verkrijgen van deze zorg, zoals ouderbijdragen voor kinderopvang, eigen bijdragen in de thuiszorg, en ook de eigen bijdragen die worden betaald door bewoners van verzorgingshuizen, verpleeghuizen en andere intramurale zorg.

Consumentenvertrouwen

Toelichting tabel 2.7.1–2.7.3

Consumenten Conjunctuur Onderzoek (CCO), mei 2003

In opdracht van de Europese Commissie houdt het Centraal Bureau voor de Statistiek sinds 1972 regelmatig conjunctuurenquêtes onder consumenten. Hoofddoel van deze enquêtes is het verschaffen van actuele informatie over consumentenvertrouwen en consumentenverwachtingen met betrekking tot de algemene economische ontwikkeling en de financiële situatie van het eigen huishouden. Vanaf april 1986 vinden deze conjunctuurenquêtes maandelijks plaats.

De steekproef in mei 2003 omvatte 1 481 telefoonnummers, waarbij 999 maal respons is verkregen. De totale non-respons bedroeg in april 33 procent.

De indicator van het *consumentenvertrouwen* geeft aan in hoeverre dat consumenten vinden dat het economisch gezien beter of slechter gaat en wordt bepaald op basis van de mening van de consument over het algemene economische klimaat en over de eigen financiële situatie. Maandelijks worden hierover in het CCO vijf vragen gesteld aan ongeveer duizend personen. Daarnaast bevat het CCO onder andere vragen over de verwachtingen voor de werkloosheid, de inflatie en over het spaargedrag en aankoopplannen van huishoudens.

De ondervraagden kunnen vinden dat het beter gaat (de 'optimisten'), dat het slechter gaat (de 'pessimisten') of dat de situatie gelijk blijft. Als er evenveel optimistische als pessimistische consumenten zijn, heeft het consumentenvertrouwen de waarde nul. Een waarde van tien betekent dat de optimisten een meerderheid van tien procent hebben ten opzichte van de pessimisten.

Twee van de vragen gaan over de economische situatie in het algemeen. Het CBS berekent uit de antwoorden hierop de indicator van het economisch klimaat. De overige drie vragen gaan over de financiële situatie van het eigen huishouden. Daaronder is ook de vraag of de tijd gunstig is voor aankopen van duurzame goederen. De antwoorden op deze drie vragen worden samengevat in de indicator van de koopbereidheid.

Het CBS berekent ook tijdreeksen van het consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid na verwijdering van seizoeninvloeden. De berekening van de seizoeninvloeden wordt eenmaal per jaar geactualiseerd. Dat is in januari 2003 gebeurd op basis van de cijfers tot en met december 2002. Daardoor zijn de seizoengecorrigeerde cijfers vanaf 2000 tot en met 2002 bijgesteld, en zijn geringe afwijkingen met eerder gepubliceerde uitkomsten mogelijk.

Economische activiteit

De verzameling van werkzaamheden, gericht op de productie van goederen en diensten. Het gaat hierbij niet alleen om activiteiten van het bedrijfsleven, maar ook om activiteiten van niet op winst gerichte instellingen en de overheid.

Zie ook *Standaard bedrijfsindeling*.

Geregistreerde werkloosheid

(tabel 2.3.3–2.3.6)

Het CBS stelt sinds 1988 gegevens samen over de geregistreerde werkloosheid. De toegepaste methode staat beschreven in het artikel 'Hoe telt het CBS het aantal geregistreerde werklozen'. Dit artikel is opgenomen in de CBS-publicatie *Enquête beroepsbevolking 1994*. In dezelfde publicatie is ook het artikel 'Tijdreeksen geregistreerde werkloosheid en beroepsbevolking' opgenomen. Voor de jaren 1970–1994 vindt men hierin tijdreeksen van de werkzame en werkloze beroepsbevolking en van de geregistreerde werkloosheid.

Geregistreerde werklozen zijn mensen die bij 'Centra voor werk en inkomen (CWI)'; staan ingeschreven, direct beschikbaar zijn voor een baan van minstens twaalf uur per week en geen werk hebben of werk van minder dan twaalf uur per week. De cijfers over de geregistreerde werkloosheid zijn gebaseerd op de registratie van de CWI en de Enquête beroepsbevolking (EBB) van het CBS. Voor de EBB wordt jaarlijks één op de honderd inwoners van Nederland geïnterviewd. De geregistreerde werkloosheidscijfers hebben een onnauwkeurigheidsmarge omdat ze gebaseerd zijn op een steekproefonderzoek. Alleen uit grote veranderingen of uit veranderingen die zich gedurende een langere periode aftekenen mogen conclusies worden getrokken over de tendens van de werkloosheid.

Standaard bedrijfsindeling (SBI)

De indeling van bedrijven en instellingen naar hun economische activiteit. De indeling is overeenkomstig de Standaard bedrijfsindeling 1993. De SBI 1993 kent bedrijfstakken, die zijn onderverdeeld in bedrijfsklassen.

Zie ook *economische activiteit*.

Uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet (WW)

(tabel 2.8.3)

In tabel 2.8.3 wordt informatie gegeven over het aantal uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet. Het betreft de uitkeringen die aan het eind van de desbetreffende maanden niet waren beëindigd, de zogeheten lopende uitkeringen.

Populatie

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie van een persoon voor de intreding van de volledige of gedeeltelijke werkloosheid kan aanspraak bestaan op meer dan een uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om enkele duizendtallen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabel geeft dus geen informatie over het aantal mensen dat een of meer uitkeringen ontvangt, maar wel over het aantal werkloosheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger.

Achtergrondvariabelen

De *leeftijd* in de tabel is de leeftijd aan het eind van het desbetreffende maand.

De *duur van de uitkering* geeft het aantal maanden of het aantal jaren weer dat is verstreken tussen de datum waarop het recht op een uitkering is aangevangen en de laatste dag van de maand.

Uitkeringen krachtens de Arbeidsongeschiktheidsregelingen

(tabel 2.8.4)

In tabel 2.8.4 wordt informatie gegeven over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen krachtens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Deze regelingen zijn van kracht sedert de invoering op 1 januari 1998 van de Wet premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (PEMBA). Met de invoering van de Wet PEMBA is de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW) ingetrokken. Personen die een AAW-uitkering ontvingen, hebben vanaf 1 januari 1998 recht op een uitkering krachtens de WAZ of Wajong. De WAO is van toepassing geworden op het overheidspersoneel. Tot 1998 had het overheidspersoneel recht op een aan de AAW gerelateerde uitkering. Bovendien kon men onder bepaalde voorwaarde aanspraak maken op een bovenwettelijke (aanvullende) uitkering.

Populatie

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie voor de intreding van de volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid kan aanspraak bestaan op meer dan een uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om meer dan tienduizend uitkeringen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabellen geven dus geen informatie over het aantal mensen dat een of meer uitkeringen ontvangt, maar wel over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger.

Nuluitkeringen

De gepubliceerde aantallen zijn inclusief nuluitkeringen. Nuluitkeringen zijn uitkeringen die niet tot uitbetaling komen door korting op de uitkering, sanctie of schorsing.

Korting op de uitkering leidend tot een nuluitkering wordt veroorzaakt doordat men voldoende inkomsten uit arbeid of een andere sociale zekerheidsuitkering heeft. Een sanctie kan worden opgelegd omdat men niet voldoet aan de voorschriften op grond waarvan voortzetting van de uitkering afhankelijk is. Een dergelijke sanctie wordt opgelegd in het kader van de Wet Boeten, Maatregelen en Terug- en invordering sociale zekerheid (wet BMT). Een uitkering kan worden geschorst of opgeschort als de uitvoering-instelling sociale zekerheid aanwijzingen heeft dat aan het recht op een uitkering kan worden getwijfeld.

Uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet (ABW)

(tabel 2.8.5)

In tabel 2.8.5 wordt informatie gegeven over het aantal huishoudens met een uitkering krachtens de Algemene bijstandswet (ABW). De uitkomsten over de ABW hebben betrekking op thuiswonenden jonger dan 65 jaar met een periodieke algemene bijstandsuitkering. Dit is een uitkering om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien.

De resultaten van de ABW worden samengesteld op basis van waarneming van gegevens bij alle gemeenten. Deze gegevens worden vanaf 1996 maandelijks aan het CBS verstrekt.

De in deze tabellen gepubliceerde cijfers bevatten een correctie voor administratieve vertraging van drie maanden. Dat is nodig omdat uit onderzoek is gebleken dat een aanzienlijk deel van de instroom in de bijstand pas na enige tijd in de bijstandsadministratie wordt opgenomen. Het gevolg is dat pas na enkele maanden met voldoende volledigheid over een bepaalde verslagmaand gepubliceerd kan worden.

Vacatures

(tabel 2.2.1–2.2.3)

De tabellen 2.2.1–2.2.3 hebben zowel betrekking op vacatures bij particuliere bedrijven, als bij de overheid. De vacatures van de volgende groepen ontbreken:

- personeel in dienst van huishoudens;
- internationale gemeenschapsorganen;
- beroepsmilitairen;
- WSW-werknemers;
- bedrijven en instellingen die volgens het Algemeen bedrijfsregister van het CBS geen werknemers in dienst hebben.

Onder een vacature wordt verstaan een arbeidsplaats waarvoor, binnen of buiten een onderneming of instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden. Tot de vacatures worden ook gerekend:

- vacatures waarvoor zich reeds sollicitanten hebben gemeld (ook wanneer al gesprekken worden gevoerd met deze sollicitanten);
- vacatures waarvoor de sollicitatieprocedure zoveel tijd zal kosten dat de feitelijke indiensttreding niet op korte termijn valt te verwachten;
- vacatures waarvoor uitzendkrachten of ander tijdelijk personeel wordt gezocht;
- open plaatsen voor leerlingen en personen in opleiding, mits het daarbij gaat om een arbeidsovereenkomst (dus geen onbetaalde stageplaatsen).

Bij de ontstane en vervulde vacatures worden ook gerekend de vacatures die in het verslagkwartaal zowel ontstaan als inmiddels weer vervuld zijn.

Als bij reorganisaties of afslankingen een open plaats alleen mag worden bezet door medewerkers waarvan de arbeidsplaats verdwijnt, mag de open plaats niet als vacature meegeteld worden.

De detaillering van de uitkomsten naar economische activiteit is gebaseerd op de Standaard bedrijfsindeling 1993 (SBI 1993) van het CBS.

Vakverenigingen

(tabel 2.9)

De gegevens in tabel 2.9 zijn afkomstig van de vakcentrales FNV, CNV en Vakcentrale MHP. Deze gegevens worden éénmaal per kwartaal door het CBS gepubliceerd. Gegevens betreffende de ledentallen van vakverenigingen en overkoepelende organisaties die aangesloten zijn bij één van de drie vakcentrales zijn in StatLine te vinden. Daarnaast beschikt het CBS over gegevens over alle vakverenigingen, met een detaillering naar kenmerken van het ledenbestand, en over de organisatiegraad in Nederland. Deze gegevens zijn gebaseerd op de tweejaarlijkse structuurenquête van de Statistiek van de vakbeweging en op gegevens uit de Enquête beroepsbevolking. Over de structuurgegevens van het verslagjaar 2001 is een artikel gepubliceerd in de Sociaal-economische maandstatistiek van december 2001.

Gedetailleerde informatie over deze structuurgegevens is in StatLine te vinden. De gegevens over vakbondsleden afkomstig uit de Enquête beroepsbevolking zijn voor de jaren 1992–1999 gepubliceerd in de Sociaal-economische maandstatistiek van oktober 2000.

Werkzame en werkloze beroepsbevolking

(tabel 2.1.1–2.1.2 en 2.3.1–2.3.2)

Cijfers over de werkzame en werkloze beroepsbevolking zijn in hoofdzaak gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking waarvoor maandelijks 30 duizend mensen worden geïnterviewd. Daarnaast wordt bij de samenstelling gebruik gemaakt van de Arbeidsrekeningen, die vooral op een enquête bij bedrijven en instellingen zijn gebaseerd.

De *werkzame beroepsbevolking* bestaat uit mensen van 15–64 jaar die betaald werk hebben van twaalf uur of meer per week.

De *werkloze beroepsbevolking* bestaat uit mensen van 15–64 jaar die zoeken naar een baan van twaalf uur of meer per week, daarvoor beschikbaar zijn en geen werk hebben of een baan van minder dan twaalf uur per week. Zoeken betekent dat men activiteiten ondernomen heeft om een betaalde baan te vinden. Voor zover deze mensen staan ingeschreven bij een Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) behoren ze tevens tot de *geregistreerde werklozen*. Daartoe behoren eveneens ingeschreven mensen die wel beschikbaar zijn maar niet naar werk zoeken.

De werkloze beroepsbevolking komt hoger uit dan de geregistreerde werkloosheid. Dat komt vooral doordat mensen die werk zoeken maar niet ingeschreven staan bij een Centrum voor Werk en Inkomen (voorheen arbeidsbureau) ook meetellen. Een belangrijke categorie wordt gevormd door herintredende vrouwen die zich veelal niet laten inschrijven. In 2002 telde de werkloze beroepsbevolking ruim 130 duizend mensen meer dan de geregistreerde werkloosheid.

Ziekteverzuim

(tabel 2.8.1–2.8.2)

De tabellen 2.8.1 en 2.8.2 hebben betrekking op het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven. Het CBS publiceert ook gegevens over het ziekteverzuim bij de overheid in de publicatie 'Ziekteverzuim binnen de overheid'.

Met ingang van het vierde kwartaal van 1995 verricht het CBS ieder kwartaal onderzoek naar het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven. Het onderzoek wordt gehouden in de vorm van een enquête bij bijna 17 duizend bedrijven en instellingen. Het kwartaalonderzoek is in de plaats gekomen van de jaaronderzoeken naar ziekteverzuim die het CBS over de jaren 1993 tot en met 1995 heeft gehouden.

Het onderzoek heeft betrekking op alle bedrijven en instellingen in Nederland met uitzondering van:

- overheidsinstellingen;
- personeel in dienst van huishoudens;
- internationale gemeenschapsorganen;
- bedrijven en instellingen die volgens het Algemeen bedrijfsregister van het CBS geen werknemers in dienst hebben.

Op het enquête-formulier worden vier vragen gesteld. Er wordt gevraagd naar de ziekteverzuimpercentages in- en exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof in het kwartaal, naar de volledigheid van de registratie en, vanaf het vierde kwartaal van 1996, de verzekeringsvorm.

Met de vraag naar de volledigheid van de registratie wordt getracht vast te stellen of opgegeven verzuimpercentages berekend zijn op basis van *alle* verzuimgevallen. Geeft een bedrijf aan dat niet al het verzuim geregistreerd wordt, dan wordt de opgave van dit bedrijf bij het samenstellen van de uitkomsten buiten beschouwing gelaten. Bij de vraag naar de verzekeringsvorm moet worden aangegeven hoe het bedrijf het recht op loondoorbetaling bij ziekte heeft geregeld:

- volledig eigen-risicodragers;
- loondoorbetaling gedeeltelijk herverzekerd (zogenaamde 'stop-lossverzekering');
- loondoorbetaling volledig herverzekerd (eventueel met een eigen risico in wachtdagen/ weken/ maanden).

Het percentage ziekteverzuim is in de toelichting bij het enquête-formulier als volgt omschreven:

'Het ziekteverzuimpercentage is het aantal door ziekte verzuimde dagen, in procenten van het totaal aantal beschikbare dagen van de werknemers in het kwartaal. Niet meegeteld moet worden het verzuim na een jaar ziekte.'

Bedrijven mogen het percentage ziekteverzuim zowel berekenen op basis van kalenderdagen als op basis van werkdagen.

Waarnemingsfouten zijn zo goed mogelijk gecorrigeerd in het controle-correctie proces. Het risico van waarnemingsfouten is het grootst bij bedrijven met 1 tot 10 werknemers. Het effect van waarnemingsfouten op het verzuimpercentage voor het totaal is overigens betrekkelijk gering omdat relatief weinig mensen werkzaam zijn bij deze kleine bedrijven.

Meer informatie over het Kwartaalonderzoek ziekteverzuim is opgenomen in het artikel 'Kwartaalonderzoek ziekteverzuim; methode en eerste uitkomsten'. Dit artikel is verschenen in de Sociaal-economische maandstatistiek van december 1996.

De detaillering van de uitkomsten naar economische activiteit is gebaseerd op de Standaard bedrijfsindeling 1993 van het CBS.

Nu en eerder verschenen

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Actieven <i>Zie: inkomen</i>				
Allochtonen <i>Zie: etniciteit</i>				
Arbeidsdeelname Omslag op de arbeidsmarkt in 2002 Arbeidsdeelname van paren Arbeidsmarkt het gunstigt in Utrecht Niet-westerse allochtonen verkleinen achterstand op arbeidsmarkt Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een uitkering, 1998 Meer mensen aan het werk Werkgelegenheid en arbeidsmarkt 1987–2001 <i>Zie ook: beroepsbevolking</i>	EBB EBB EBB EBB SSB OESO EWL	webmag artikel webmag webmag artikel webmag artikel	2003/3 2003/2 2003/1 2003/1 2002/12 2002/10 2002/9	10 12 11 13 82 11 13
Arbeidsduur Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2000–2001 Ouderschapsverlof	EWL EBB	artikel artikel	2003/4 2002/11	23 23
Arbeidsgehandicapten Arbeidsgehandicapten in Nederland, 2001	EBB	artikel	2003/4	22
Arbeidsjaren Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak Banengroei bij zorg en overheid, krimp in het bedrijfsleven Werkgelegenheid groeit in de zorg en daalt in het bedrijfsleven Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4 Werkgelegenheid commerciële sector daalt Werkgelegenheid lonen en koopkracht in 2002 en 2003 Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/3 Banengroei valt terug in het eerste kw. Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2 <i>Zie ook: werkgelegenheid</i>	AR AR AR DIV AR CPB DIV AR DIV	tabel persber persber artikel berichten artikel artikel berichten artikel	2003/5 2003/3 2003/1 2002/12 2002/10 2002/10 2002/9 2002/6	23 7 7 9 7 24 11 7 12–13
Arbeidskosten Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten Loonkosten per arbeidsjaar/loonkosten naar bedrijfstak Werkgelegenheid groeit in de zorg en daalt in het bedrijfsleven Arbeidskosten in 2000 Cao-lonen 2001, de definitieve gegevens	CAO AR AR AKO CAO	tabel tabel persber artikel artikel	2003/5 2003/5 2003/1 2003/1 2002/4	30–31 32 7 20 12–19
Arbeidsomstandigheden Arbeidsomstandigheden in kleine, middelgrote en grote bedrijven	EBB	artikel	2003/1	15
Arbeidsongeschiktheid Uitkeringen WW, AO en Abw Arbeidsongeschiktheid verschilt per provincie Aantal WW-uitkeringen blijft stijgen Wie komen in de WAO? Aantal WW-uitkeringen stijgt Arbeidsongeschiktheid groeit in 2001 naar 981 duizend uitkeringen <i>Zie ook: inkomen</i> <i>sociale zekerheid</i>	SOZ SOZ SOZ SOZ SOZ	tabel webmag persber artikel berichten webmag	2003/5 2003/4 2003/1 2003/1 2002/11 2002/7	37–39 10 8 38 7 16
Arbeidsproductiviteit Arbeidsproductiviteit gedaald in 2001	NR	webmag	2002/10	9
Arbeidsvolumina <i>Zie: arbeidsjaren</i>				
Banen Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/1 Relatie tussen banen, werkzame perso- nen en werkzame beroepsbevolking Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2000–2001 Banengroei bij zorg en overheid, krimp in het bedrijfsleven Bijbanen van onderwijsvolgende jeugd	AR DIV DIV EWL AR EBB	tabel artikel artikel artikel persber artikel	2003/5 2003/4 2003/4 2003/4 2003/3 2003/2	22 11 15 23 7 16

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Werkgelegenheid groeit in de zorg en daalt in het bedrijfsleven Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4 Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak Samenloop van banen en uitkeringen Loon naar opleidings- en beroepsniveau: het Loonstructuuronderzoek 1998 Banen van studenten in het hoger onder- wijs Vertraagde banengroei in 2001 in alle provincies Werkgelegenheid commerciële sector daalt Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/3 Banengroei valt terug in het eerste kwartaal Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2 Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal <i>Zie ook: werkgelegenheid</i> <i>werknemers</i>	AR DIV AR SBB LSO SSB EWL AR DIV AR DIV AR	persber artikel tabel artikel artikel artikel berichten artikel berichten artikel berichten	2003/1 2002/12 2002/12 2002/12 2002/12 2002/11 2002/10 2002/9 2002/7 2002/6 2002/4	7 9 99 22 72 59 9 7 11 7 12–13 7
Bedrijfstak en -klasse <i>Zie: economische activiteit</i>				
Beroepsbevolking Werkzame beroepsbevolking Relatie tussen banen, werkzame perso- nen en werkzame beroepsbevolking Ruim negen jaar bij dezelfde baas	EBB DIV EBB	tabel artikel webmag	2003/5 2003/4 2003/2	21 15 8
Bestedingen Uitgaven aan elektra fors hoger <i>Zie ook: consumptie</i>	BO	wegmag	2002/10	15
Bevolking Vertekening door non-respons	EBB	artikel	2002/4	20–25
Bijstand Uitkeringen WW, AO en Abw Geconstateerde bijstandsfraude completer in beeld Achtthienduizend keer bijstandsfraude Aantal WW-uitkeringen blijft stijgen Aantal WW-uitkeringen stijgt Daling bijstand komt tot stilstand Daling bijstand en WW neemt af Beweging in de bijstand vooral bij jongeren <i>Zie ook: inkomen</i> <i>sociale zekerheid</i>	SOZ SOZ SOZ SOZ SOZ SOZ SOZ	tabel artikel webmag persber berichten berichten berichten webmag	2003/5 2003/4 2003/2 2003/1 2002/11 2002/8 2002/5 2002/5	37–39 43 10 8 7 8 7 10
CAO-lonen Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten Cao-lonen 2002, de definitieve gegevens	CAO CAO	tabel artikel	2003/5 2003/4	30–31 36
Conjunctuuronderzoek <i>Zie: consumentenvertrouwen</i>				
Consumentenprijsindex Inflatie in maart ongewijzigd Consumentenprijsindexcijfers Inflatie in februari iets hoger Inflatie in januari gedaald Inflatie Inflatie in november gedaald Inflatie in september vrijwel onveranderd Inflatie loopt in augustus iets terug Prijskaartjes sinds de komst van de euro Inflatie in juni iets toegenomen Inflatie in mei gedaald tot 3,3 procent Waarom voelt de inflatie zo hoog? Inflatie in april gelijk gebleven Inflatie voelt hoger Inflatie in maart verder gedaald Inflatie in februari verder gedaald	CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI CPI	persber tabel persber persber persber berichten berichten berichten webmag berichten berichten webmag berichten berichten berichten	2003/5 2003/5 2003/4 2003/3 2003/1 2002/12 2002/11 2002/10 2002/10 2002/9 2002/7 2002/7 2002/6 2002/6 2002/5 2002/4	9 33 7 8 9 7 8 8 14 7 8 13 7–8 11 7–8 8–9
Consumentenvertrouwen Consumentenvertrouwen onveranderd laag Consumentenvertrouwen Consumentenvertrouwen, econ. klimaat Consumentenvertrouwen blijft laag Consumentenvertrouwen onveranderd laag Consument weer somberder na lichte opleving	CCO CCO CCO CCO CCO CCO	persber tabel tabel persber persber	2003/5 2003/5 2003/5 2003/4 2003/3 2003/2	8 34 34 8 9 7

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Consument opnieuw iets positiever	CCO	persber	2003/1	9
Consumentenvertrouwen gestegen	CCO	berichten	2002/12	7
Consumentenvertrouwen daalt verder	CCO	berichten	2002/10	8
Koopbereidheid jongeren en lage inkomens sterkst gedaald	CCO	webmag	2002/9	43
Consumentenvertrouwen verder gedaald	CCO	berichten	2002/6	8
Consumentenvertrouwen lager	CCO	berichten	2002/5	8– 9
Consumptie				
Uitgaven aan elektra fors hoger <i>Zie ook: bestedingen</i>	BO	webmag	2002/10	15
Etniciteit				
Een op de tien niet-westerse allochtonen werkloos	EBB	webmag	2003/4	9
Niet-westerse allochtonen verkleinen achterstand op arbeidsmarkt	EBB	webmag	2003/1	13
Niet-westerse allochtonen verkleinen achterstand op arbeidsmarkt	EBB	webmag	2003/1	13
Onderwijsachterstand van niet-westerse allochtonen		artikel	2003/1	53
Hoeveel allochtonen ontvangen een uitkering	SSB	artikel	2002/12	35
Hoeveel allochtonen zijn werknemers	SSB	artikel	2002/12	29
Niet-westerse allochtonen profiteerden van gunstige arbeidsmarkt	EBB	webmag	2002/7	10
Geregistreerde werkloosheid				
Werkloosheid stijgt sterk	EBB	persber	2003/5	7
Werkloze beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/5	27
Geregistreerde werklozen	GW	tabel	2003/5	28
Stijgende werkloosheid	EBB	persber	2003/4	7
Werkloosheid stijgt verder	EBB	persber	2003/3	7
Werkloosheid in 2002 gestegen	GW	persber	2003/2	7
Werkloosheid stijgt	GW	persber	2003/1	7
Bij CWI ingeschrevenen	EBB	tabel	2003/1	77
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4	DIV	artikel	2002/12	9
Stijging werkloosheid vlak af	GW	berichten	2002/12	7
Werkloosheid stijgt minder snel	GW	berichten	2002/12	7
Werkloosheid vooral onder mannen toegenomen	GW	bericht	2002/10	7
Werkloosheid gestegen	GW	bericht	2002/6	7
Werkloosheid eerste kwartaal <i>Zie ook: werkloosheid</i>	GW	bericht	2002/5	7
Grensarbeid				
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland en België of Duitsland	SGA	artikel	2003/2	19
Huisvesting <i>Zie: woningbehoefte</i>				
Industrie <i>Zie: economische activiteit</i>				
Inflatie <i>Zie: consumentenprijsindex</i>				
Inkomens				
Inkomens in de wijken van grote steden	RIO	webmag	2003/3	14
Inkomen van AOW'ers, 2000	IPO	artikel	2003/2	21
Bronnen van inkomen in de regio	SSB	artikel	2002/12	42
Drie keer zo vaak laag inkomen in niet-westerse huishoudens	RIO	wegmag	2002/10	13
Koopbereidheid jongeren en lage inkomens sterkst gedaald	CCO	webmag	2002/8	10
Minder huishoudens met een laag inkomen	IPO	artikel	2002/7	19
Inkomensdynamiek in de jaren 1995–2000	IPO	artikel	2002/6	14–18
Aantal tweeverdieners blijft stijgen	IPO	artikel	2002/6	19–22
Ruime stijging koopkracht werknemers in 2000 <i>Zie ook: koopkracht</i>	RIO	webmag	2002/5	11
Internationaal				
Werkzoekenden zonder baan	Eurostat tabel		2003/5	29
Geharmoniseerde consumenten-prijsindex	Eurostat tabel		2003/5	33
Koopkracht				
Inkomen van AOW'ers, 2000	IPO	artikel	2003/2	21
Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2002 en 2003 <i>Zie ook: inkomen vermogen</i>	CPB	artikel	2002/10	24
Lonen				
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 2000–2001	EWL	artikel	2003/4	23
Loon naar opleidings- en beroepsniveau: het Loonstructuuronderzoek 1998	LSO	artikel	2002/12	72
Loonkosten <i>Zie: arbeidskosten</i>				

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Meewerkende gezinsleden <i>Zie: positie in de werkring</i>				
Onderwijs(niveau)				
Steeds meer niet-westerse allochtonen in het voltijd hoger onderwijs		artikel	2003/4	45
Bijbanen van onderwijsvolgende jeugd	EBB	artikel	2003/2	16
Onderwijsachterstand van niet-westerse allochtonen		artikel	2003/1	53
Loon naar opleidings- en beroepsniveau: het Loonstructuuronderzoek 1998	LSO	artikel	2002/12	72
Banen van studenten in het hoger onderwijs <i>Zie ook: economische activiteit schoolverlaters</i>	SSB	artikel	2002/12	59
Organisatiegraad <i>Zie: vakverenigingen</i>				
Pendel				
Inkomende en uitgaande pendel, 1998	SSB	artikel	2002/12	53
Prijzen <i>Zie: consumentenprijsindex</i>				
Regelingslonen				
Regionaal				
Minimuminkomens vooral in grote steden/noorden	RIO	webmag	2002/4	10–11
Schoolverlaters				
Schoolverlaters snel aan de slag	EBB	artikel	2002/10	16
Sociaal Statistisch Bestand				
Het Sociaal Statistisch Bestand 1998 en 1999	SSB	artikel	2002/12	13
Sociale zekerheid				
WW stijgt naar 204 duizend uitkeringen	SOZ	persber	2003/5	7
Een kwart meer WW-uitkeringen in 2002	SOZ	persber	2003/5	9
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2003/5	37–39
Arbeidsongeschiktheid verschilt per provincie	SOZ	webmag	2003/4	10
Geconstateerde bijstandsfraude beter in beeld	SOZ	artikel	2003/4	43
Aantal WW-uitkeringen blijft stijgen	SOZ	persber	2003/1	8
Gemiddelde looptijd werkloosheids-uitkeringen nog geen jaar	SOZ	artikel	2003/1	30
Wie komen in de WAO?	SOZ	artikel	2003/1	38
Samenloop van banen en uitkeringen	SSB	artikel	2002/12	22
Hoeveel allochtonen ontvangen een uitkering	SSB	artikel	2002/12	35
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een uitkering, 1998	SSB	artikel	2002/12	82
Aantal WW-uitkeringen stijgt	SZ	berichten	2002/11	7
Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2002 en 2003	CPB	artikel	2002/10	24
Daling bijstand komt tot stilstand	SZ	berichten	2002/8	8
Arbeidsongeschiktheid groeit in 2001 naar 981duizend uitkeringen	SZ	webmag	2002/7	16
Laagste aantal WW-uitkeringen sinds tien jaar	SZ	artikel	2002/7	26
Deelname van allochtonen aan de WSW, 1e halfjaar 2001	SZ	tabel	2002/6	23–27
Daling bijstand en WW neemt af	SZ	berichten	2002/5	7
Beweging in de bijstand vooral bij jongeren <i>Zie ook: arbeidsongeschiktheid bijstand pensioen werkloosheid</i>	SZ	berichten	2002/5	10
Stakingen <i>Zie: werkstakingen</i>				
Uitgaven <i>Zie: bestedingen</i>				
Uitkeringen <i>Zie: sociale zekerheid</i>				
Vacatures				
Vacatures naar econ. activiteit en bedrijfsgrootte	VAC	tabel	2003/5	24–26
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2003/1	DIV	artikel	2003/4	11
Lichte toename vacatures in vierde kwartaal	VAC	artikel	2003/4	13
Constante afname aantal vacatures	VAC	artikel	2003/1	18
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4	DIV	artikel	2002/12	9
Spanning op de arbeidsmarkt nader bekeken	VAC	artikel	2002/11	18
Daling vacatures zet krachtig door	VAC	artikel	2002/10	22
Meeste vacatures voor schoonmaakmedewerkers	VAC	artikel	2002/8	12

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Daling vacatures zet door	VAC	artikel	2002/7	24
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Sterke daling aantal vacatures	VAC	artikel	2002/5	12–13
Vakverenigingen				
Leden van vakcentrales, 1 okt. 2002	VB	tabel	2003/5	40
Organisatiegraad van werknemers, 2001	VB	artikel	2003/3	17
Ledental vakcentrales stabiel	VB	webmag	2002/6	10
Verdiende lonen				
Loonkosten per fte/beloning werknemer naar bedrijfstak	AR	tabel	2003/5	32
Vermogen				
Hypotheekschuld ruim 40 procent van woningwaarde	VRM	webmag	2002/7	18
Welvaart				
<i>Zie: inkomen koopkracht</i>				
Werkgelegenheid				
Banengroei bij zorg en overheid, krimp in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/3	7
Werkloosheid stijgt verder	EBB	persber	2003/3	7
Omslag op de arbeidsmarkt in 2002	EBB	webmag	2003/3	10
Werkzame beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/3	31
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/3	32
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/3	33
Werkgelegenheid groeit in de zorg en daalt in het bedrijfsleven	AR	persber	2003/1	7
Vertraagde banengroei in 2001 in alle provincies	EWL	artikel	2002/11	9
Spanning op de arbeidsmarkt nader bekeken	VAC	artikel	2002/11	18
Werkgelegenheid commerciële sector daalt	AR	bericht	2002/10	7
Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2002 en 2003	CPB	artikel	2002/10	24
Banengroei valt terug in het eerste kwartaal	AR	berichten	2002/7	7
<i>Zie ook: arbeidsjaren arbeidsvolumina banen</i>				
Werkloosheid				
Werkloosheid stijgt sterk	GW	persber	2003/5	7
Werkloosheid stijgt vooral sterk in Groningen en Utrecht	GW	webmag	2003/5	11
Werkloze beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/5	27–29
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2003/5	37–39
Stijgende werkloosheid	EBB	persber	2003/4	7
Een op de tien niet-westerse allochtonen werkloos	EBB	webmag	2003/4	9
Werkloosheid stijgt verder	EBB	persber	2003/3	7
Omslag op de arbeidsmarkt in 2002	EBB	webmag	2003/3	10
Werkloosheid in 2002 gestegen	GW	persber	2003/2	7
Werkloosheid stijgt	GW	persber	2003/1	7
Aantal WW-uitkeringen blijft stijgen	SOZ	persber	2003/1	8
Arbeidsmarkt het gunstigst in Utrecht	EBB	webmag	2003/1	11
Gemiddelde looptijd werkloosheids-uitkeringen nog geen jaar	SOZ	artikel	2003/1	30
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2003/1	77

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/4	DIV	artikel	2002/12	9
Stijging werkloosheid vlakkt af	GW	berichten	2002/12	7
Werkloosheid stijgt minder snel	GW	berichten	2002/11	7
Werkloosheid stijgt minder	GW	berichten	2002/11	7
Aantal WW-uitkeringen stijgt	SZ	berichten	2002/11	7
Werkloosheid vooral onder mannen toegenomen	GW	berichten	2002/10	7
Werkgelegenheid, lonen en koopkracht in 2002 en 2003	CPB	artikel	2002/10	24
Werkloosheid in tweede kwartaal verder omhoog	GW	persbericht	2002/8	7
Stijgende werkloosheid	GW	berichten	2002/7	7
Werkloosheid daalde snel onder laagopgeleiden	EBB	webmag	2002/7	12
Laagste aantal WW-uitkeringen sinds tien jaar	SZ	artikel	2002/7	6
Werkloosheid gestegen	GW	berichten	2002/6	7
<i>Zie ook: geregisteerde werkloosheid inkomen sociale zekerheid</i>				
Werkloze beroepsbevolking				
<i>Zie: beroepsbevolking</i>				
Werknemers				
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/5	22
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2003/5	23
Inkomende en uitgaande pendel, 1998	SSB	artikel	2002/12	53
Hoewel allochtonen ontvangen een uitkering	SSB	artikel	2002/12	35
Samenloop van banen en uitkeringen	SSB	artikel	2002/12	22
Stromen op de arbeidsmarkt, april–oktober 1999	SSB	artikel	2002/12	66
Vertraagde banengroei in 2001 in alle provincies	EWL	artikel	2002/11	9
Ouderschapsverlof	EBB	artikel	2002/11	23
<i>Zie ook: banen</i>				
Werkstakingen				
Vorig jaar 45 duizend verloren arbeidsdagen door werkstakingen	STA	artikel	2002/6	28–30
Werkzame beroepsbevolking				
Werkzame beroepsbevolking	EBB	tabel	2003/5	21
Ruim negen jaar bij dezelfde baas	EBB	webmag	2003/2	8
Arbeidsdeelname van paren	EBB	artikel	2003/2	12
Werkdruk terug op niveau 1996	EBB	persbericht	2002/8	7
<i>Zie ook: beroepsbevolking</i>				
Werkzame personen				
<i>Zie: beroepsbevolking werkgelegenheid</i>				
Zelfstandigen				
<i>Zie: inkomen positie in de werkkring</i>				
Ziekteverzuim				
Ziekteverzuim excl./incl. zwangerschapsverlof, 2e kwartaal 2002	ZVZ	tabel	2003/5	35–36
Ziekteverzuim ambtenaren vrijwel gelijk	SZ	webmag	2003/3	12
Ziekteverzuim bedrijfsleven stabiliseert	SZ	webmag	2002/6	9

Andere CBS-publicaties

Statistisch Jaarboek

Dit boek bevat cijfers over alle aspecten van de Nederlandse samenleving: bevolking, inkomen, economie, prijzen, financiële markten, milieu en vele andere onderwerpen. Het verschijnt jaarlijks in januari.

*Jaarlijks, 569 blz., € 25,-, incl. StatLine cd-rom.
ISSN 0924-2686. Kengetal A-26.*

Statistisch bulletin

Het Statistisch bulletin verschijnt wekelijks met de meest recente uitkomsten van alle statistische onderzoeken van het CBS. Het abonnement omvat tevens het maandelijks Conjunctuurbericht. Hierin wordt de actuele stand van zaken in de Nederlandse economie met behulp van korte en krachtige analyses en grafische presentaties getoond.

*Wekelijks, ca. 10 blz., € 72,25 per jaar.
ISSN 0166-9680.*

Jaarboek onderwijs in cijfers 2002

Deze publicatie geeft een overzicht van de stand van zaken in het onderwijs, w.o. aantal studenten en leerlingen, slagingspercentages voortgezet onderwijs en de kwaliteit van het werk in het onderwijs. Tevens zijn bijdragen opgenomen van het ministerie van OC&W, het researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt en het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting. Het Jaarboek onderwijs is in samenwerking met Kluwer uitgegeven. Het boek is te bestellen bij de Kluwer klantenservice (tel. 0172 466 833).

*Jaarlijks, 270 blz., € 30,19.
ISBN 9014095848.*

Allochtonen in Nederland, 2002

De publicatie Allochtonen richt zich op de leefsituatie van de (niet westerse) allochtonen in Nederland en vergelijkt deze met de autochtone bevolking. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder meer bevolkingsopbouw, ruimtelijke spreiding, arbeid, inkomen en onderwijs. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan de doelgroepen van het integratiebeleid etnische minderheden van de Nederlandse overheid.

*Jaarlijks, 148 blz., € 14,50. Kengetal: B-52
ISSN: 1383-7311.*

De Nederlandse Economie

Met deze publicatie beoogt het CBS op prettig leesbare wijze een breed en samenhangend overzicht te geven van de economie in Nederland. Behalve financieel-economische ontwikkelingen komen ook de arbeidsmarkt, bevolking, welzijn, milieu en regionale onderwerpen aan de orde.

Door Nederland te spiegelen aan het buitenland, wordt bovendien de internationale positie van ons land belicht.

*Jaarlijks, 329 blz., € 13,90.
ISSN 1386-1042. Kengetal P-19.*

Nationale Rekeningen

Deze publicatie geeft een compleet overzicht van de stand en de ontwikkeling van onze economie. Bevat gedetailleerde gegevens over de bedrijfstakken, over groepen producten en over ondernemingen, huishoudens en de overheid.

*Jaarlijks, 291 blz., € 41,50.
ISSN 0168-3489. Kengetal P-2.*

De Nederlandse conjunctuur

Met de in 2000 opgestarte publicatie De Nederlandse conjunctuur wordt de basis van de vele CBS-conjunctuurgegevens een gedetailleerd, samenhangend overzicht gegeven van de recente ontwikkelingen in de Nederlandse economie. De samenhang wordt onder andere bereikt door het gebruik van de uitkomsten van de Kwartaalrekeningen, die een systematische beschrijving van de economie geven.

*Kwartaal, € 34,85 per jaar.
ISSN 1566-3191. Kengetal P-104.*

Maandstatistieken

Het CBS publiceert nog een aantal andere maandelijks periodieken. Enkele zijn:

Maandstatistiek van de Prijzen
*Maandlijks, ca. 115 blz., € 112,25 per jaar.
ISSN 0166-9486. Kengetal U-2.*

Financiële Maandstatistiek
*Maandlijks, ca. 50 blz., € 94,80 per jaar.
ISSN 1381-6780. Kengetal O-1.*

Teletekst

Conjunctuurinformatie en de meest recente CBS-persberichten staan op pagina 506 en 507 van NOS-Teletekst.

Internet

De CBS-website is te bereiken via <http://www.cbs.nl>. De site bevat statistische kerncijfers over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten die kunnen worden gedownload.

StatLine

StatLine is de gratis elektronische centrale databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie in de vorm van tabellen, teksten en grafieken. Alle resultaten kunt u bekijken, printen of exporteren. StatLine bevat tevens tijdreeksen over vele maatschappelijke en economische onderwerpen, over de regio en de conjunctuur. U kunt StatLine vinden op onze website: <http://www.cbs.nl/> of direct via: <http://statline.cbs.nl>.

StatLine op cd-rom

StatLine is tegen geringe kosten ook op cd-rom te bestellen. U kunt dan StatLine dan op een intranetomgeving plaatsen of gebruiken op een computer zonder internetverbinding.

*10 keer per jaar, € 87,65 per jaar, € 10,75 per exemplaar.
Kengetal: A-159cd.*

Tenzij anders vermeld kunnen de publicaties van het CBS besteld worden bij de bestelservice van het CBS te Heerlen, fax (045) 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl of via de boekhandel.

Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen bij de bibliotheek van ons Bureau in beide vestigingen. Tevens is in beide vestigingen een boekwinkel waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht.